

1. Alberti / Valent: / diff. de
munificentia Divina in
N. T. Lipsie, 1668.
2. Arcularij / Dan: / ~~diff. fustentem~~
theses theologice de Quæstio-
nibus a liquot controversis,
Marburgi, 1695.
3. Hunnij / Azid: / proposi-
tiones theologice de eter-
na predestinatione Filio-
rum Dei ad salutem,
francofurti, 1594.

99 A 6909

COMMONEFACTIO

de

ARTICULO ELECTIO-
NIS SEV PRÆDESTINATIO-
NIS AD VITAM ÆTERNAM:

in qua

- I. *Causse electionis exponuntur, & modus atq; usus ejus adversus Calvinianos monstratur.*
- II. *Disceptatur Controversia nuper inter clarissimos viros Dn. Theologos VVittenbergen- ses & D. Samuelem Huberum orta.*

instituta

Ad Scholasticam juventutem Lubecensem

ab

OTHONE GUALPERIO D.
Scholæ istius Rectore.

L V B E C Æ

In Officina Typographica hæredum Assvveri
Crôgeri, Anno M. D. XCVI,

MAGNIFICIS, AMPLIS. PRV-
 DENTISS. PIETATE, IUSTITIA, VIRTU-
 TE, ORNATISSIMIS VIRIS, D. D. CONSVLIBVS, ET
reliquis Senatoribus, inclutarum Rerumpub. HAMBUR-
GENSIS & LUNÆBURGENSIS, Dominis
& fautoribus suis summissè colendis.

IRUM EST DIABOLI ARTIFICIVM,
 Magnifici atq; amplissimi viri, quod cum
 superioribus temporibus nobile istud fi-
 dei nostræ caput de Electione seu Prædesti-
 natione filiorum Dei ad vitam æternam,
 per Sectatores Calvinianos, non velitario
 sanè modo, sed magno cum impetu oppu-
 gnasset, expugnare tamen non posset: nunc ex altero latere
 per D. Samuelem Huberum idem convellere & labefactare
 nitatur. Hærent illi in absoluto quodam & occulto DE I
 decreto, cuius vi & necessitate, ex universo hominum gene-
 re, paucos duntaxat ad vitam & salutem æternam, nudè &
 simpliciter, sine intuitu ullius alterius causæ electos, reliquos
 verò omnes similiter absolutè & simpliciter rejectos atque
 damnatos esse contendunt. Et illis deinde, qui ita nudè se-
 parati, & quasi in tabulas Parcarum consignati sint, adaptant
 passionem & meritum filii DEI, ut pro his solis dicatur esse
 passus & mortuus. Reliquos verò pretiosam pretiosi sangui-
 nis Christi effusionem, nihil attingere ajunt, sed eos in execu-
 tione æterni istius decreti, damnari respectu peccati volunt,
 ad quod tamen DEVS æterna sua prædestinatione eos ordi-
 narit, & in tempore quoque efficaciter excitet atq; impellat.
 Huberus ad alterum extremum digrediens, hæret in contem-
 platione electionis ejusmodi, qua DEVS pater, ratione de-
 creti, in voluntate antegressa tantùm intueatur Filium ejusq;
 meritum, & in hoc universum genus humanum, omniaque
 ejus individua ad vitam æternam eligat, hæredesq; regni cœ-
 lestis scribat: sic ut in hoc censu æquè sint & dicantur electi,

qui sunt extra Ecclesiam atque qui sunt in Ecclesia. Mediorum verò & τὰς μέσων seu ordinationis mediorum, qua fides in cordibus hominum accenditur, & qua Christus cum suo merito, inque eo gratia eligentis apprehenditur, in universali hac electione, nullum esse respectum dicit. Quandoquidem vero Calvinianorum dogma dudum exploratum & confutatum satis est: nunc autem conatu magno suum defensare, & imperitæ juventuti, sicut & plebeculæ indoctæ, obtrudere incipit Huberus: ipsa requirit necessitas, ut de eo juvenus maturè, diligenter, accurateq; moneatur, quæq; Ecclesiarum nostrarum in hoc fidei capite confessio sit, fideliter erudiatur. Cum igitur viderem, Huberum in chartis nuper editis, vestrarum & nostræ Rerumpub. inclatarum, mentionem facere, & nescio de quo consensu inter Ecclesias nostras & ipsum haud obscure gloriari: scrupulum hunc omnino juventuti Scholasticæ eximendum esse duxi. Novit enim ipse Huberus, quo vultu, quaq; fronte in oris hisce sit exceptus: quamq; planè nullum opinioni suæ falsæ invenire potuerit patrocinium. Quia igitur, ampliss. viri, in vestris Rebuspub. laudatissimis, eadem doctrinæ vox sonat, quæ in nostra, Scholarumq; vestrarum cum nostra pulcherrimus viget consensus: brevem hanc commonefactionem de eodem fidei capite nuper ad Scholasticam juventutem institutam, vestræ quoque juventuti communem esse, eoq; nomine Magnificentiae atque amplitudini vestræ inscribere ac dicare volui. Summissè autem & ea qua par est, observantia rogo, ut qualemcunq; hanc dissertatiunculam æquo animo suscipiatis meq; vobis cum omnibus officiis, quæ à tenuitate mea proficisci possunt, commendatum esse patiamini. Lubecæ Id. Julii, Annæ æræ Christianæ 1596.

*Magnif. & Amplitud. V.
observantiss. atq; obsequentiss.*

OTHO GUALTERRIUS, D.

ORATIO.

*V*AM TRISTIA, QUAMOVE PERI-
culosa sint futura tempora, ultimum liberationis nostrae
diem proximè antecedentia, audis. clariss. atq; hu-
maniss. gravissima cum ab Apostolis tum ab ipso Sal-
vatore nostro habita conciones docent. Seu enim
vitam externam & politicam spectemus, seu Christianam illam, qua
conscientia, pietatis & fidei debebat haberi ratio, malorum erunt plena
omnia. Testatur hoc vox Christi dicentis: Sicut accidit in die-
bus Noë, ita erit in diebus filii hominis. Edebant, bibebant, uxores
ducebant & dabant nuptum ad eum usq; diem, quo intravit Noë in
arcam, & venit diluvium & perdidit omnes. Consimiliter etiam
sicut accidit in diebus Lothi, edebant, bibebant, emedebant, vendebant,
plantabant, adificabant: Caterum, quo die exiit Lothus è Sodomis,
pluit igni & sulphure de caelo & omnes perdidit. Secundum haec erit
dies, quo filius hominis revelabitur. Et iterum: Audituri estis
bella & rumores bellorum, videte ne turbemini. Consurget enim gens
contra gentem & regnum contra regnum. Et erunt pestilentia & fa-
mes & terra motus singulis locis: & offendiculum patientur multi,
& alius alium invicem tradent, seq; odio habebunt invicem: &
multi pseudoprophetae surgent ac seducunt multos: & quoniam ab-
undabit iniquitas, refrigescet charitas multorum: qui autem perseve-
raverit usq; in finem hic salvus erit. Suffragatur Christo Petrus: ve-
nient, inquiens, in extremis diebus illusores, qui juxta proprias concu-
piscencias ambulent & dicant, ubi est pollicitatio adventus ejus? si-
quidem & quo die patres obdormierunt, sic omnia permanent ab ini-
tio creationis.

Quibus sanè securitas maxima, charitas nulla, fides perquam
exigua perversissimi simul atq; exulceratissimi seculi significatur. Cur
igitur non jure exclamet dulcissimus, Salvator noster: Filius hominis
ubi venerit, putasne illum reperiturum fidem in terra? O tempora ô
mores! Verum enim vero, sit magna in hominum cordibus securitas,
refrigescat charitas, crescant odia, dominezur injustitia, floreant im-
pii &

Luc. 17.
Matth. 24.

Matth. 24.

2. Petr. 3.

Matth. 13.

pii & palmam ubiq³ obtineant: illud cum primis dolendum, & profecto dolendum est, quod tam multi oberraturi sunt pseudoprophetae, doctores falsi, qui teneras piorum conscientias invadant, doctrina inficiant adulterina, scopum eis intervertant & à salutis tramite ad precipitium aeternae damnationis abducant. Hi sunt illi, à quibus ut caveremus nobis diligenter & sedulo, Christus aliquoties tam sollicitè fideles suos est cohortatus. Hi sunt, quorum studio & opera Spiritus ille mendax in disseminandis haesibus utitur: hi sunt, qui fundamentum fidei labefactant & eò unice tendunt, ut si fieri possit secundum Salvatoris pronunciatum etiam electos in errores inducerent. Nolo jam verba facere de iis, qui extra Ecclesiam infinitas religiose pietatis & cultus divini opiniones alunt, subindeq³ novas comminiscuntur ἑτεροθρησκείας: nec etiam de illis dicam Schismaticis, qui ab Apostolorum tempore in varia impegerunt fidei Christianae capita, ideoq³ ab Epiphano & August. ad Quodvult. in justos relati sunt catalogos: omittam lernam illam superstitionum ceremoniarum & dogmatum perniciosissimorum, quae superioribus in papatu viguerunt temporibus: illud tantum in memoriam vobis revocare satago, audit. mecum ut cogiteis, quot & quanta opinionum sententiarumq³ diversitates, paucis abhinc annis in media filii DEI extiterint Ecclesia: in illa inquam Ecclesia, in qua verbi divini lux per illustrem herosa & electum DEI organon Dn. Doct. Lutherum denuo accensa, doctrinaq³ Evangelica ex plus quam Cimmeriis tenebris eruta, & pristino suo nitore restituta fuit. Nihil attinere puto, nomina fanaticorum illorum, qui vel à veritate descivère, vel nova cudere & fabricari dogmata conati sunt, vobis ut recenseam: Sunt enim vestrum nonnullis quam mihi notiora. At verò nullus est finis.

Susceptus quidem est labor pientissimus & conscriptus Concordia liber sanctissimus, eo sine & animo, ut & errores illi, qui paulatim in Ecclesia Augustanam Confessionem amplexas irrepsissent, tollerentur, & futuris quoq³ quoad ejus fieri posset, occurreretur, omnibusq³ dissensionibus precideretur ansa & occasio. Sed quid fit? Diabolus antiquum obtinens, illos ipsos, qui manu doctrinae
hinc

huic subscripserunt, ore eam professi sunt, è suggestu & cathedris
aliis inculcarunt, eò impellit, ut nescio quo furore correpti, terga
vertant, nova excogitent, falsa & spargere & defensare incipiant,
adeoq; calamum in proprios fratres malitiosè stringant. Horum
in numerum si inter recentiores alios etiam D. Samuelem Huberum
reposuero, fortasse vestro & meo iudicio haud reposuero immeritò.
Quamquam enim honori huius viri, utpote aliquando amicissimi
mibi, perlibenter parcerem: quia tamen iuventutis interest ma-
ximè, dogma ipsius novum in Ecclesia DEI nuper disseminatum
examinari, examinatum dijudicari & ad lydiu verbi divini
lapidem probari: probatum vel commendari vel repudiari: ego
quoq; meo loco, Scholastica iuventuti praefectus, officio deesse nolui,
quin potius operam dare constitui, ut qua in sublimi illo pra-
destinationis negotio utriusq; disputantur, quanta potest fieri perspi-
cuitate atq; diligentia proponam, gregemq; mibi commissum de eo di-
ligenter commonefaciam.

Est sane articulus hic Electionis, de quo inter Dominos Theo-
logos VVitenbergenses & Doctorem Huberum controversia est, ita
comparatus, ut nisi in eo regiam sequamur viam, paululumve vel
ad levam vel ad dextram deflectamus, negotio nullo, immò salus
perfacili in praecipitium feramur periculosissimum. Ab altera
enim parte fugiendum absolutum & stoicum Calvinianorum de-
cretum: ab altera declinandum, hoc ipsum quod ab Hubero asse-
ritur & contra manifestissima Sacra Scriptura testimonia propugna-
tur dogma.

Ut igitur cum emolumentuo aliquo iuventutis nostrae de ele-
ctione & praedestinatione hominum ad vitam & salutem aeternam,
quemadmodum in literis divinis ea describitur, agamus: primò
paulò altius reperemus causas huius electionis & modum usumq;
ejus considerabimus: deinde quid propriè in controversiam inter
partem utramq; veniat, & quomodo lis illa ex DEI verbo diri-
menda, dispiciemus.

Vestras

Vestras humanitates peramanter etiam atq; etiam oro, ut qua ante hac usi estis benevolentia atq; attentione, etiam hac erga me vice, uti ne dedignemini. Trita sanè atq; recepta in Scholis sententia est, easdem esse electionis atq; justificationis causas. Quam verissimam esse intelligunt illi, qui utrumq; hunc fidei articulum probè inter se conferre didicerunt. Quomodo enim & ordine Deus salvare homines ab aeterno constituit, eo ipso modo & ordine in justificatione seu beatificatione hominis, ut vox sonat Apostoli, utitur. Quare, quicquid ab aeterno, praedestinatione sua in sese proposuit Deus, id nunc per justificationem & beatificationem nostri in nobis exequitur. Unde respectus mutuus isq; pulcherrimus inter hac duo fidei capita efflorescit. Neq; enim cogitandum, Deum aliter justificare aut salvare hominem velle, quàm ab aeterno illum salvare constituerit: nec contra ab aeterno hominem salvare constituisse, quàm nunc in tempore eum justificet & salvet. Que causa est, quamobrem D. Apostolus in luculentissima illa ad Romanos per scripta epistola non dubitarit, ad probandam gratuitam hominis justificationem, argumentum ab electione sumere: hoc ipso videlicet innuens, indissolubilem quasi nexum & vinculum arctissimum inter electionem & justificationem hominis intercedere. Etenim, si electio gratuita est & ex mera Dei misericordia nobis obtingit, nihilq; prorsus cum merito operum nostrorum habet commercii, qui non & justificatio nostri merè foret gratuita? & retrovicissim, si justificatio gratuita est, qui posset in Electione & aeterno illo salvationis proposito aliud prater gratuitum istum Dei favorem queri aut considerari? Quocirca, ut in justificationis negotio, omnes Orthodoxi, primam causam assignant gratiam Dei, qua non in homine aliquid inveniat aut respiciat Deus, ob quod in numerum filiorum suorum eum adoptet: ita quoq; in Electione, misericordiam & gratiam Dei omnis salutis fontem & saturiginem esse extra controversiam est.

Et est sane gratia illa respectu Dei, non particularis sed verè universalis. Hinc enim est, quod universum diligit mundum, ejusq; salutem unicè sinit, expetit, desiderat. Hinc est, quod filium mitti universo mundo, ejusq; meritum omnibus offert: hinc est, quod Evangelium mandat per universum terrarum orbem predicari, in quo plenissimè gratiam hanc suam omnibus omnino hominibus aperit & resignat.

& resignat. Testantur hoc abundè promissiones universales, quorum numerus in scripturis est maximus. Vivo ego inquit Dominus, nolo mortem impii, sed ut convertatur & vivat impius: & quare moriemini domus Israël? nolo mortem morientis dicit Dominus Deus, revertimini & vivite. Convertimini, inquit apud Esaiam Iehova, ad me & salvi eritis omnes fines terra. Item, Annunciat Deus hominibus, ut omnes ubiq; respiciant. Et rursus: Sap. 11. Tu misereris omnium quia omnia potes & dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam. Diligis enim omnia quae sunt, & nihil odisti eorum quae fecisti. Et Christus: Venite ad me omnes, inquit, qui laboratis & onerati estis: ego reficiam vos. Et Petrus: Non vult Deus ut ullus pereat, sed omnes ad pœnitentiam recipiantur: Et Paulus: Concluserit Deus omnes sub incredulitatem, ut omnium misereatur: & rursus: Deus vult homines salvos fieri & ad agnitionem veritatis pervenire. Neq; enim Deus filium suum misit in hunc mundum ut iudicet vel condemnet mundum sed ut salvetur mundus per eum: Certus si quidem sermo est & omni acceptione dignus quod Christus venit in hunc mundum peccatores salvos facere. Quae profectò Spiritus sancti testimonia ipso sole clarius demonstrant, Dei voluntatem non esse, ut vel unus ex universo genere humano pereat sed omnes ad salutem & vitam aeternam recipiantur. Neq; etiam Deus revelata huic sua & in verbo patefacta voluntati aliam occultat contrariam, qua videlicet paucos duntaxat homines salvatos cupiat, & maximam hominum partem occulto quodam odio prosequatur, aut etiam occulto voluntatis absoluta decreto ab hereditate regni cœlestis exclusam velit: quin potius diserit Scriptura tradit, Deum salutem hominum (& quidem omnium) adeo expetere serio, ut etiam iuramento interposito, salvi ut fiant omnes, Sacro sanctam suam esse voluntatem contestetur. Et qui quæso in Deo fingere voluntatem occultatã, revelata contrariam, cum ne in hominibus quidem coram Deo, quicquam tam abominandum sit atq; lingua dolosa & cor duplex: nempe si labiis quidem benevolentiae significationem aliquam præ se ferat homo, interim tamen in pectere virus alat, & cordis odium animiq; virulentiam malitiosè occultet. Blasphemia igitur Calvinianorum maxima est, qua Deum haud obscure

Ezech. 33.
& 18.

Es 45.

Matth. 11.
2. Pet. 2.

Rom. 11.
1. Tim. 2.

B

hypo-

hypocritica ejusmodi voluntatis insimulant, & verbis disertis palam contendunt, profiteri quidem Deum in verbo suo, se omnium hominum salutem serio velle, sed tamen eundem Deum occulto quodam consilio tacitoq; decreto quamplurimos ad exitium aeternum jam inde ab ultima aeternitate, voluntate liberrima, eaq; absoluta, nulla habita fidei aut incredulitatis ratione rejecisse. Hac enim est bella videlicet ista ipsorum distinctio inter voluntatem signi & voluntatem beneplaciti. Voluntate signi ajunt, Deum ita suum explicare animum, quod cupiat & sutat omnium hominum salutem: qua de causa etiam omnes vocet, & juret insuper, se nullius hominis delectari exitio atq; interitui: & quidem hac foris, blandè satis: Interim voluntate beneplaciti dicunt Deum aliud occultare decretum quo maximam generis humani partem absolutè velit damnatam. Ab ultima igitur aeternitate reprobos ad aeternam damnationem praedestinos esse asserunt, nullam aliam ob causam, quam quod Deo in arcano suo consilio ita fuerit visum: eodemq; reprobos demum in executione damnari respectu peccati, ad quod tamen ipsum Deum aeterna sua praedestinatione eos ordinavit, & in tempore quoq; ad illud efficaciter excitet atq; impellat. Quae sanè vox ab ipso mendacii Spiritu profecta est, sanguinarium, crudele, & detestabile decretum adferens, mendacii sacrosanctum Dei jusjurandum arguens, ejusq; majestatem aeternam contumelia manifesta proscindens. Adhuc testatum reddit benignam Dei voluntatem & misericordiam, mors pretiosa filii Dei. Nequaquam enim existimandum est, Christum pro paucis duntaxat passum aut mortuum esse, fructumq; passionis suae ad paucos tantummodo redundare voluisse. Misit namq; filium suum Deus universo generi humano, attestante hoc ipsum Salvatore, Ioan. 3. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum daret unigenitum, eumq; victimam pro peccatis totius mundi constitueret, ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed vitam habeat aeternam. Ecce agnus Dei, inquit Ioannes Baptista, qui tollit peccatum mundi. Et Ioannes Apostolus, 1. Canonica, 2. Hic est propiciatio pro peccatis nostris, inquit, non autem pro nostris tantum, videlicet credentium ad quos scribit, verum etiam totius mundi. Astipulatur Esaias propheta dicens, peccata omnium nostrum super Messiam esse posita. Et Paulus, gratiam Dei salutiferam in filio Dei declaratam, omnibus hominibus illuxisse contestatur. Idem. u.

Ioan. 1.

Es. 53.

Tit. 2.

num esse Deū affirmat, & unum mediatorem Christum Iesum, qui de- 1. Tim. 2.
derit semetipsum pretium redemptionis pro omnibus. Inde sanè est, quod
Christus etiam pro his, qui pereunt, passus & mortuus esse scribitur. Sic
enim Apost. Ro. 14. Ne cibo tuo perdas illum, pro quo Christus mortuus
est. Et 1. Cor. 8. Sic peribit frater tuus in scientia tua, propter quem
Christus mortuus est. Et Petrus de pseudoprophetais atq; falsis doctorib.
loquens, ait inducere eos etiam, sectas perniciosas & abnegare Dominū, 2. Petr. 2.
qui mercatus sit illos. Et rursus: Cum effugissent inquinamenta
mundi per agnitionem Iesu Christi, his rursus implicati fuerunt, ut fi-
ant eis extrema pejora primis. Sic Paulus Heb. 10. Voluntarie peccan-
tes post acceptam agnitionem veritatis, sanguinem testamenti prophe-
nant, in qua sunt sanctificati, & Spiritum gratie contumelia afficiunt.
Quomodo vero reprobi isti sanctificari & virtute sanguinis Christi à pec-
cato mundari potuissent (solus namq; & ἁγνισμὸς τοῦ ἁίματος τοῦ υἱοῦ
Χριστοῦ sive aspersio sanguinis Christi emundat nos ab omni peccato, 1.
Pet. 1. & 1. Ioan. Canonica 1.) nisi idem ille sanguis pro reprobis etiam
& infidelibus in ara crucis fuisset fusus. Ex quo manifestum est
& evidens, Christum etiam pro reprobis, & sic pro universo mundo
passum & mortuum esse. Quare perniciosa illorum opinio est, qui
sanguinem filii Dei tantum pro electis fustum esse contendunt: re-
probos verò & infideles, per absolutum quoddam Dei decretum, ab
omni fructu passionis Christi, simpliciter & citra ullum infidelitatis
sua respectum exclusos esse arbitrantur. Qui enim, queso, in re-
probis & infidelibus vindicaret Deus contemptum filii sui, quo jure
neglectum meriti ipsius, si absoluto quodam decreto & simplici Dei vo-
luntate ab omni commercio filii, ab omni commercio & consortio filii,
à passionis & mortis eius fructu penitissimè essent exclusi? Certè per-
inde hoc foret, ac si quis duos pluresve mendicos ostium pulsantes acce-
deret, unig; eorum panem porrigeret, reliquos verò dimitteret inanes:
& tamen interim hos ipsos deinde verberibus exciperet, objiciens, pa-
nes illos accipere noluisse, cum non in accipiente sed in dante & porri-
gente potissima resederit defectus causa. At inquis: Christus ipse af-
firmat, ponere se animam pro amicis suis Ioan. 15. Non igitur pro mul-
titudine universi generis humani promiscua. Responsio in promptu est,
Christum Apostolo non esse contrarium, qui Rom. 5. disertis & perspicuis
verbis testatur, Christum pro inimicis suis in mortem esse traditum.

2
Mortitur igitur Christus pro iis, qui inimici sunt naturâ, amici
verò facti ex gratia: sicut ibidem subjungit: Vos amici mei estis, quia
videlicet naturâ fuistis inimici & filii iræ. Verum enimvero, diffi-
cilius aliquantò videbitur objectio ista, quæ ex ardenti illa filii Dei
ad patrem oratione Ioan. 17. petitur, ubi Salvator, non pro mundo,
inquit, rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt. Si igitur
certi quidam ex maximo hominum numero dati sunt Christo, & pro
his ipse solus orat: utiq; & pro illis solis, sanguis ejus videbitur fu-
sus. Sed mementote, accipiendum esse locum istum de speciali qua-
dam interpellatione, quæ propriè ad officium Pontificis Novi Testa-
menti spectat: & qua partes officii Sacerdotalis peragere ac decla-
rare voluit Salvator. Non igitur istud cogitandum, mundum à
Christo etiam, absoluto quodam odio reprobatum, gratiâ cujus pro eo
orare hoc loco detrectet: Contrarium siquidem ex scriptura testimo-
niis liquidissimis supra est demonstratum: sed ut speciali quadam
dilectione & amore suos, hoc est, electos & à patre sibi datos comple-
ctitur, ob id quod patiantur se duci & regi verbo suo, credant in uni-
genitum filium Dei, & consilium de mirando redemptionis opere &
satisfactione pro peccatis, magnificent: ideo quoq; hic patri sin-
gularissimè eos commendat, reliquam verò impiorum turbam, fasti-
dientem verbum Evangelii, & contemnentem ac repudiantem hosti-
liter omne consilium Dei, negligit, inq; sua impietate relinquit. A-
liàs verò, quod ad misericordem ejus voluntatem & immensam pi-
tatis attinet, etiam pro juratissimis in cruce orat & inter-
cedit hostibus, Pater, inquit, remitte illis, quia nesciunt quid fa-
ciant. His igitur Christi verbis explicatur justissima pœna ingra-
titudinis & contemptus, quo mundus Christum & Evangelium
ipsius solet excipere. Proinde causa desertionis hujus, non penes
Christum Sacerdotem & interpellatorem nostrum apud Deum, sed
penes ipsos impios est & incredulos.

3.
Hi enim semetipsos propria culpa defraudant participatione &
perfruitione gratiosæ illius & singularissimæ apud Deum patrem in-
terpellationis. At pergis: Si totum redemptionis munus commune
est impiis cum piis, utiq; & à Sacerdotali Christi officio impii non
poterunt excludi. Respondeo breviter: duo in Christi officio probè
esse

esse considerata, nempe primò, acquisitionem meriti: secundò, ejusdem meriti applicationem. Prius universo mundo est commune, & ad totum mundum, ut ante quoq; dictum, pertinet: alterum verò, quia necessariò requirit fidem, sine qua, utpote instrumento apprehendente, applicatio meriti fieri nequit, ad solos meritò referendum fuerit electos. Porro accedit, quod Scriptura sacra, meritum hoc filii per passionem & mortem ejus acquisitum, universo proponit mundo. Ex quo indubitato colligimus, Christum verè pro omnibus esse passum, & fructum quoq; passionis ejus omnibus exposuim. Etenim quo preterito, queso, Deus per vocem & ministerium Evangelii meritum illud exponeret universis, nisi universos quoq; ad ejus perfruitionem velit adductos. Audiamus infallibilia hac de re Spiritus sancti testimonia. Marc. & Matth. ultimis: Data est mihi omnis potestas, inquit filius Dei in cælo & in terra: Ite ergo in mundum universum & predicare Evangelium omni creatura: docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti, docentes eos servare omnia, quaecunq; precepi vobis. Vbi sanè generalissima creatura voce dulcissimus Salvator, & cor & voluntatem suam plenissimè nobis aperit: mandare nempe se, ut discipuli & servi ipsius charissimi, non paucis in orbe hominibus, sed omnibus omnino ex æquo salutiferam Dei gratiam, per opus redemptionis partam, in verbo Evangelii annuncient, offerant, declarent, exponant. Et cur queso adversarii, Evangelii vocem ad paucos duntaxat velint restrictam, cum ipse Iehova apud Prophetam adversus populum inobedientem clamans, palam testetur: Toto die expandi manus meas ad populum non credentem sed contradicentem. Et Christus Salvator: Quoties volui, inquit, congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas & noluisti. Idem profusis lachrymis deplorat populi Iudaici temporalem simul & æternum interitum Luc. 17. Quas sane lachrymas fictas dicere, prophani & impii cordis sit necesse est. Quid? quod Deus adeò non delectatur etiam hominum improborum exitio atq; interitu, ut insuper roget & oret nos per servos suos ut secum reconciliemur, 2. Cor. 5. quinimo irascitur vehementer iis, qui vocati ad nuptias filii sui, seu ad cœnam magnam divina gratia sua, ex mero contemptu atq; impietate venire recusant.

Concl.

§ batio.

Es. 65.

recusant. Adde, quod gratiam hanc suam Deus non in solo verbo
annunciari & offerri universo mundo velit, sed etiam sigilla sacro-
sancta adjungat, tanquam indubitata voluntatis gratiosa signa atq;
testimonia. Et ita in cæta vocatorum omnes omnino sacrosan-
cto Cæne Dominica sacramento vult uti, eog, cum Christo coalescere
& virtute pretiosi corporis ac sanguinis ejus ad vitam æternam pasci.

Ex quibus omnibus commemoratis patet liquidissimè vocatio-
nem, quæ per ministerium fit verbi, verè esse universalem: universa-
lem verò non ita, ut ad quosdam tantum, h. e. electos fit serua, ad reli-
quos verò h. e. infideles & reprobos simulata. Etenim cum Deus omnis
ἀποκρίσιμος & simulationis perversæ, summus sit osor & vindex, ne-
quaquam licebit ex proprio rationis humana arbitrio tale quid de
Deo statuere, multò verò minus verbis apertis hypocriticam in Deo
vel voluntatem vel simulationem querere aut asseverare.

Demonstratum igitur est hæctenus, primam electionis seu præ-
destinationis causam, esse misericordiam, gratiam & benignitatem,
divinam: eamq, non particularem aut restrictam, sed ad omnes o-
mnino homines ex equo se extendentem. Et sanè si in hoc arduo ele-
ctionis negotio gratia hæc Dei, causa esset ὁλική, totalis, sola & unica,
nec præter eam causa electionis concurrerent plures, quæ gratiam il-
lam facerent restrictiorem, fatemur libenter, consecuturum infallibi-
liter, ut quemadmodum gratia illa est & dicitur verè universalis, sic
& electio sive prædestinatio dicenda foret universalis. Iam verò scriptu-
ra sacra, ut in justificatione, sic & in hoc, in quo modò versamur, ele-
ctionis capite, secundam monstrat salutis causam, nempe Christi
ejusq, meritum. Cum enim initio lapsus esset homo & per eundem la-
psum, imaginem Dei, ad quam erat conditus, amisisset, locoq, justitiæ,
pietatis, sanctitatis, ceterarumq, virtutum pulcerrimarum, injustiti-
am, impietatem, iniquitatem, universamq, malitiæ colluviem aqua in-
star hausisset, sic ut, qui antè Deo ejusq, sacrosancta voluntati confor-
mis esset, modo deformis & abominandus in conspectu ejusdem redde-
retur: fieri aliter non potuit, quin pro invariabili sua justitia Deus
hominem peccatorem æternis destinaret cruciatibus ac pœnis. Ratione
igitur justitiæ divinæ, nulla hic electio ad salutem, nulla prædestinatio
ad

ad vitam invenire locum potuit. Sed enim, quia idem Deus non solum
justus verum etiam misericors est, ob eandemque misericordiam suam
genus humanum lapsam, restauratum libenter, aeternumque salvatum
cupiebat: ideo mirabile temperamentum justitiae & misericordiae di-
vina inventum, pretiumque redemptionis, tanquam λυτρον pro pecca-
tis sufficientissimum, à filio Dei est interpositum. Hoc factum, ut ple-
nissime ira & justitia divina satisfaceret, & ita Deus aeterno quodam
suo jure in misericordia justus & in justitia misericors inveniretur.
Electio igitur extra Christum nec fit nec facta est unquam: ideoque, ex-
tra Christum à nobis etiam considerari nunquam debet. Etsi enim pau-
lo ante à mera Dei misericordia originem ejus, ac proinde respectu no-
stri, omnino gratuitam esse ostensum est, nihilominus tamen hanc ipsam
Dei misericordiam secunda hac electionis causa nempe Christi satis-
factione & merito determinari inque eo fundari cogitandum fuerit. E-
vadit hoc manifestissimum ex Apostoli testimoniis ad Ecclesiam Ephesi-
nam & alias hunc in modum scribentis: Elegit nos in Christo, antequam
jacerentur fundamenta mundi, ut essemus sancti & irreprehensibiles
coram illo: praedestinavit nos, ut adoptaret in filios per Christum in sese
pro benevolò affectu voluntatis suae: reddidit nos charos per illum dile-
ctum, in quo habemus redemptionem per sanguinem ipsius, remissionem
peccatorum juxta divitias gratiae suae: summam, instaurat omnia
per Christum, & quae in caelis sunt & quae in terra. Et iterum: Qui
salvos nos fecit & vocavit vocatione sancta, non ex operibus nostris
sed ex suo proposito & gratia, quae data quidem nobis est in Christo Ie-
su ante tempora secularia, patefacta autem nunc est per illustrem illum
adventum servatoris nostri Iesu Christi, qui & mortem abolevit & vi-
tam produxit in lucem ac immortalitatem per Evangelium. Immo per
gratiam Domini Iesu Christi credimus nos salvos futuros: cum aliud
nomen sub caelo datum inter homines non sit in quo oporteat salvos nos
fieri: Ipse siquidem à Deo factus est nobis, sapientia, justificatio, re-
demptio. Christus igitur liber vitae est, cui omnes electos inscriptos esse
oportet. Porro, ut in justificationis negotio, tertia accedit causa, nem-
pe fides, quae extra se quasi egrediens meritum Christi pro peccatis totius
generis humani praestitam apprehendit, sibique sigillatim applicat: qua
ratione homo non propter fidem tanquam qualitatem aut virtutem,
sed

Ephes. 1.

2. Tim. 1.

Act. 13.

Act. 4.

1. Cor. 1.

111.
sed per eam tanquam causam apprehendentem & instrumentalem ius-
tificari dicitur: ita quoque in electionis negotio fides adeo exterminari
aut sequestrari nequit, ut sine ea plane nulla ad salutem & vitam pos-
sit constare electio. Ratio in promptu est, quia sine fide Christus universo
mundo ociosus manet nec potest nisi per fidem meritum ejus vel appre-
hendi vel applicari, ideoque & gratia eligentis sine fide inutilis sit necesse
est, quippe quae non nisi per Christum ejusque meritum ad nos derivatur,
ac proinde non apprehenso Christi merito per fidem, non apprehenditur
quoque eligentis gratia. Sic Christus Iohan. 6. Hec est voluntas ejus
inquit, qui misit me patris ut omnis qui videt filium & credit in eum
(attende, credit in eum) non pereat sed habeat vitam aeternam. Qua igitur
per Deum immortalem dementia est fingere electionem sine fide,
hoc est, fingere Deum in excelsissimo throno sedentem & offerentem
universo generi humano in filio & per filium suum dilectum, miseri-
cordiam, gratiam, salutem & vitam aeternam: quem tamen filium
nemo ex universo hominum agmine apprehendat, immo ne apprehen-
dere quidem propter instrumenti defectum possit. Fidem enim si su-
stuleris unicum apprehendendi meriti Christi gratiaque in eo fundata
instrumentum sustuleris: & si hoc, quid quaeso relinquitur, quo gra-
tia divina nobis communicetur. Aut igitur affirmandum, Deum
nonnullos, seu paucos propter filium & meritum ejus diligere, indeque
ad vitam aeternam destinare, seu illi qui ita diliguntur, credant seu
non credant, reliqua hominum turba universa, cujus iidem quoad
finem aut infidelitatem nulla habeatur ratio, neglecta atque relicta,
quod extreme est impium: aut erit concedendum, hominem & per
fidem propter Christi meritum justificari, & per fidem propter Chri-
stum eundem ad vitam & salutem aeternam eligi ac destinari: Ter-
tium enim qui hic querit, in praecipitium certe abripitur periculosissi-
mum. Sed inquis, si fides est causa electionis, electio a fide ho-
minis dependebit? Iam vero non electio a fide sed fides ab electione de-
pendet. Non igitur fides electionis causa. Respondendum est per
distinctionem: Ratione namque diversa, & electionem dicimus a
respectu fidei pendere, & fidem a proposito electionis. Nam si aeter-
num illud decretum de reparando per filium genere humano lapsa con-
sideres, propositum electionis omnes causas reliquas antecedit. Istud
enim

o. 9. 3. causa, q. filius
M.

enim nisi factum fuisset, filius mediatoris officio non fuisset functus non fuisset missus, non fuisset passus, ideoque nulla ad filium vocatio consequi, nulla Evangelii predicatio institui, nulla fides in hominum cordibus accendi potuisset. Quo modo hac omnia electionis propositum ut causam primam & summam merito dicuntur sequi. At vero ratione diversa, fidei quoque respectus in predestinationis decreto involvitur. Cum enim decretum illud, non absoluto quodam instituat modo, sed quod cum determinatione aliqua, certa respiciat media, per qua Deus ad finem electionis, nempe ad salutem & vitam eternam hominem velit deduci: hinc adeo fit, ut tam non possit ab electionis negotio excludi fides, quam non potest ipse filius cum universo suo merito & pretiosa sanguinis effusione excludi: non quidem, ut ante dictum, quatenus videlicet fides sit virtus quadam in homine & ita quiddam eligibile (ut Huberus ineptè loquitur) sed quatenus rationem habeat cause instrumentalis apprehendentis, qua à suo obiecto, quod apprehendit, nunquam & nusquam possit separari, Christumque fingi nullus possit, qui in hoc quidem negotio fide hominis non apprehendatur possideaturve. Consimili ratione & modo, passionem quoque filii Dei effectum predestinationis appellare possumus, & tamen hanc ipsam ut decreto electionis fateamur esse inclusam (quippe sine cuius intuitu electio facta non est) evidentes sanè evincunt rationes. His igitur causis ita constitutis, progrediendum ulterius ad ea, que ex dictis vel consequi vel non consequi posse videbuntur. Istud autem sanè primo fuerit collocandum loco, de electione & predestinatione hominis ad vitam, non à priori sed posteriori iudicium faciendum, nempe ex ipso verbo revelato & patefacto, ex illa misericordia erga omnes homines & benigna voluntatis divina declaratione, & promissionibus universalibus & mediis reliquis ad executionem aterni istius propositi ordinatis. Quid enim ille? qui ratione humana subvolare in cælum & circum patefactionem, qua verbo continetur, abyssum decretorum Dei voluerit perscrutari? Apostolus ceriè gravissimis ei obviam ibit verbis: Quis ascendet, inquit, in cælum? hoc est Christum ex aliis deducere: aut quis descendet in abyssum? hoc est Christum ex mortuis reducere. Prope te est verbum in ore tuo & in corde tuo: hoc est verbum fidei quod predicamus. Verbum autem

Rom, 10.

C

cum

cum in Legem & Evangelium sit distinctum, non ex Lege electionis doctrina sed ex Evangelio erit haurienda. Lex enim precipit bona, prohibet mala: bonis premia, malis penas decernit & sta electionem meritis humanis applicat, ut pronunciet illos esse salvos, qui Legis mandata servant, illos damnatos qui eadem Legis precepta violant. Atqui hac ratione miserrima hominis foret conditio, hocq; modo, electionis doctrina, omni consolatione esset vacua. Quare cum decretum illud salvationis in solius Dei misericordia & Christi Salvatoris merito fundatum sit, non aliunde etiam quam ex Evangelio illud erit perendum. In hoc enim filius ipse Dei omnem voluntatem patris sui plenissime nobis aperit ac manifestat: is inquam filius qui in sinu aeterni patris residet, omne consilium ejus de salvatione nostri in Evangelio patefacit atq; enarrat. Credendum igitur firmissime, quod quicquid Deus ab aeterno de salvandis hominibus in sese proposuerit, hoc ipsum per filium tanquam interpretem & oratorem fidelissimum in Evangelio nobis explicuerit: Et contra vicissim, quicquid in Evangelio de salute nostra annunciatum sit, hoc ipsum & non aliud Deus ante jacta mundi fundamenta de salute nostra in sese proposuerit. Hinc evangelii doctrina, evangelium dicitur aeternum, Apocal. 14. Hinc Apostolus Roman. ult. Evangelium suum praconium appellat Jesu Christi juxta revelationem mysterii temporibus aeternis taciti, manifestati vero nunc & in omnes gentes patefacti. Hinc idem Ephes. 1. Deum patefecisse ait arcanum voluntatis suae, juxta beneplacitum suum quod proposuerat in seipso. Ac rursum, ejusdem epistole tertio, Mihi omnium minimo Sanctorum, inquit, data est gratia hac, ut inter gentes Evangelizem impervestigabiles divitias Christi & in lucem proferam omnibus, quae sit communio mysterii, quod erat absconditum à seculis in Deo. Apage igitur sis eruentium cruentorum Calvinianorum decretum occultum.

Immotum siquidem stat Dei consilium, quod in omnem etiam aeternitatem manebit ἀμετέμελκτον, Salvaturum se neminem ex universo genere humano alia ratione & modo, quam quo per filium suum dilectum curavit id nobis annunciari. Filii autem vox est, voluntatem patris esse, ut omnis qui videt filium & credit in eum non pereat, sed habeat vitam aeternam. Filii vox est, qui credit,

Ioan. 6.

Ioan. 3.

non

non iudicatur: qui autem non credit iam iudicatus est, quia non credit in nomen unigeniti filii Dei. Sed hic tumultuatur humana ratio, in varios se gyros convertens Deique consilium argutis admodum perplexis impugnans: Si Deus adeo ut dixisti, generis humani salutem omniumque eius individuorum expetit; cur igitur non in omnibus operatur fidem, qua mediante, omnium hominum promoveatur salus, sicque uni versalis perficiatur electio? cur fidem scriptura donum appellat Dei quod huic conferatur alteri vero denegetur? Attende quaeso, fidem donum Dei esse, sed tale donum quod non nisi per media seu instrumenta, mediolorumque rationem & ordinem à Deo ipso institutum conferatur, per predicationem videlicet verbi & legitimam Sacramentorum administrationem. Sic enim Salvator: *Ecce in mundum unicum, (inquit) predicatote Evangelium universae creaturae: Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit, qui vero non crediderit, condemnabitur.* Posteaquam enim mundus in Sapientia Dei seu creaturis visibilibus huius visibilis theatri, per sapientiam suam cognoscere Deum non potuit, visum est Deo per stultitiam predicationis, quam sapientes huius mundi omnino pro stultitia habent, salvos facere credentes. Fides igitur ex auditu est, auditus autem per verbum Dei. Hic vero infinita nobis offertur auditorum varietas, qua perspecta discussaque diligenter, Deus facile ab omni culpa liber, homo autem reprobus, exitii propria causa reperietur. Adest enim Deus qui verbum suum proponi curat universo generi humano & serio vult, ut per istud omnes omnino homines virtute & efficacia Spiritus sui sancti regenerentur, fidem consequantur & ad agnitionem veritatis perducti, in ea constanter ad finem usque vita perseverent. Sed quid sit? Debebat quidem universus mundus ad sui ipsius salutem, beneficium tantum tamque ineffabile gratamente & animo excipere. At sunt qui verbum istud habent praeforibus, nec tamen illud audire dignantur, aut si id audiunt, cum fastidio & tadio illud audiunt. Sunt, qui erroneis quibusdam opinionibus imbuti, sacras accedunt conciones, omneque quod proponitur, falsitatis & temeritatis arguunt. Sunt, qui non nisi calumniandi, blasphemandi, & contradicendi studio accedunt. Sunt, qui in gratiam dominorum suorum aut aliorum magnatum veritatem deserunt, mendacia amplectuntur.

C 2

Sunt

ob.
11.
Marc. ult.

1. Cor. 1.

Sunt, qui in medijs concionibus sedentes nobis quidem audire verbum videntur, sed cogitationibus vagantur alibi: Sunt, qui audiunt verbum, sed istud pro stulta rationis humane arbitrio in alienum detorqueunt sensum & alias rationes adulterinas consequendi vitam & salutem aeternam ex suo cerebro comminiscuntur: Sunt qui audiunt quidem, sed voluptates suas & divitias huius seculi verbo longè preferunt, rarò illud meditantur, rarò ad usum pietatis & exercitia fidei: illud transferentes: Sunt, qui peccandi habitum propria sua culpa sibi contraxerunt, sic ut tamen si verbum audiant diligenter, in veteraruant vitia, eaq; vitare amplius vel nolint vel nequeant. Sunt, qui humili docentium persona offensi, verbum fastidiunt. Sunt, qui indignè ferunt, suos in concionibus reprehendi errores & culpari vitia: indeq; exasperantur & praconem cum verbo oderunt. Sunt deniq; qui templa frequentant, tantum ut consuetudini serviant, & externa professionis ratione non plane pre òtiosis habeantur. Et quis posset infinitam illam auditorum disparitatem enumerare? Christus certè in parabola de quadruplici semine, ad quatuor precipua genera hanc diversitatem baud ineleganter reduxit. Deus autem omnium est oculatissimus, qui solus perspicit, qua individua, quibus rationibus & modis à se distent, quoq; studio, animo, & diligentia verbum propositum excipiant. Hi igitur omnes, de quibus modò est dictum, si non convertantur, si fidem non accipiant; habentne quod cum Deo litigent? vitiumne est in organo? subtrahant à medio gratia? evacuatumne praconium, Spiritus virtute? Minimè sane gentium. Ipsi, ipsi in culpa sunt, quod fructificationem verbi, seminis istius vivi, interverterunt, totq; rationibus & modis Spiritus sancti gratiosam operationem impedi verunt. Quid igitur faciendum, ut fidem consequare? Audiendum verbum sine blasphemandi studio, corde simplici & humili, removendaq; obstacula, qua fructificationem verbo possunt impedire. Sed inquis, hac ratione tribui aliquid viribus humanis, si homo attentè audiendo verbum & cum discendi studio, dicatur acquirere sibi conversionem & fidem. Sed, inquam ego, auditum hìc non habere rationem meriti, sed organi. Quod enim Pontificii de merito congrui nugantur, congruum esse, ut Deus facientibus quod in se est, conferat suam gratiam; à nostro instituto est alienissimum.

Verb
obi.

mum: Sententiâq; nostra hac non est, quasi preparatio aliqua no-
stra (serium dico audiendi studium) quicquam ad fidem aut salutem
consequendam faciat ex sese, multò minus mereatur aut efficiat con-
versionem, sed removeat tantum obstacula qua conversionem impedi-
unt: quandoquidem certum est converti eos nunquam, qui calumniantur,
blasphemant, persequuntur verbum, quamdiu in isto studio perseve-
rant. Refertur igitur auditus verbi, & quidem serius, ad externam
pedagogiam: quatenus & is in non renatorum etiam adhuc est potesta-
te. Quare quòd fidem per auditum verbi consequimur secundum A-
postolum; fides ex auditu est: id nec merito, nec viribus hominis,
nec huic etiam auditui tribuendum est, sed Dei ordinationi, qui per
verbum predicatum & auditum tanquam organon salutare, fidem in
hominum cordibus vult accendere, & hoc ipsum organon in aeterno
proposito ad id destinavit, ut per illud ex mero beneplacito voluntatis
suae, fidem in hominibus operaretur. Unde nec nos conatu nostro Dei
gratiam pervenimus aut antevertimus, sed ipse antecedit, & prior est
gratiâ suâ, non modò proponendo verbum & ordinando ministerium
verbi, verum etiam aeterna suo proposito, quo decrevit, hoc modo & or-
dine (non aliter) genus humanum quod lapsurum viderat, restaurare
& ad vitam immortalem hoc semine immortalitatis recolligere. Prior
igitur vocat nos, prior gratiam suam offert, prior verbum suum com-
municat: & ita in solidum conversionis nostra laudem solus prome-
retur. Sed instat humana ratio; Multi verò sunt, qui verbum ha-
bent corruptum, multisq; *ἑλωθεν ἡ ἀλήθεια*, & traditionibus humanis
vitiatum: qui igitur hic Spiritus Dei per ministerium pseudopro-
phetarum poterit esse efficax? Impuient igitur sibi, inquam, homines
istud, quod verbum Dei vel mutilent, vel suis aspersis opinionibus ra-
tionisq; humana fermento sinceritatem verbi turbent, & sic organon
conversionis (ut per se sane poterat esse) ad conversionem & salutem
minus reddant idoneum. Instat ulterius; at sunt, qui verbum planè
nullum habent: sunt qui de Deo ejusq; voluntate misericordie nihil
audiverunt unquam: sunt, qui virtuti student maximoperè, nec ta-
men ad salvificam Dei agnitionem perveniunt: quò inter alias na-
tiones universi terrarum orbis, refertur meritò, forum simul graecum
& Romanum, in quo flos sapientiae viguit: in quo tot & tam praclaræ

hominum lumina fulsere; Hermetem dico Trismegistum, Socratem,
Platonem, Anaxagoram, Speusippum, Aristotelem, Ciceronem, Varro-
nem, Vergilium, & quis reliquos enumerare omnes posset? qui sit,
ais, quod verbum salutis his sit denegatum, concessum reliquis? Esto
sanè, caruerint hi pretiosissimo isto thesauro: sed omnè mne ob id in
Deum rejicies culpam? omnè mne cultus divini ignorantem genti-
libus istis tribues? cur igitur Cicero, superbissimus exercitii religiosi
in populo Iudaeo contemptor, legem divinam, barbaram appellat su-
perstitionem? cur rident alii, qui Mosè multa dicere quidem, sed
pauca probare contendunt? *Est* videamus, an homo, an Deus,
quoad defectum organi habeat in culpa. Deus certè omni modo, o-
mniq; ratione eximendus est. *Causa* sunt in promptu. Fecit enim
Deus ex parte sui quod in se est. Tradidit primò primis parentibus
verbum & cultum suum, (in quibus tum universitas generis humani
continebatur,) non eo certè animo, ut vel ipsi vel posterì eorum,
sanctum istud depositum amitterent, sed potius ad omnem posteritatem
propagarent. Et quanquam pii patres ante diluuium, in sua quisq;
familia, omni studio sinceritatem cum verbi, tum cultus conservare
niterentur, Diabolus tamen Cainum à sancta ista & primigenia Ec-
clesia avulsit, ejusq; posteritatem erroribus multiplicibus involvit, sic
ut non tantum cultus exercebant idololatricos, verumetiam in enor-
mia vita externa scelera porumperent, verbumq; à Deo patriarchis
concreditum susq; deq; ferrent. Ad quem contemptum, cum
maxima primævi mundi pars, spretis sanioribus majorum suorum
de cultu Dei commonefactionibus, accederet, factum est ut justo Dei
judicio, Cataclismus universalis induceretur, omniq; caro contem-
ptus istius severissimam irati Dei experiretur panam. Secunda
vice idem verbum eundemq; cultum suum, universo concedidit ge-
neri humano in familia Noè, qua modò ex aquis diluvii mirabili-
ter erat servata. Quòd vero Chamus, nequam pessimus, id ipsum flo-
cipendit, & in posteritatem suam, (ut & Iaphetus) defectum salu-
taris hujus organi derivavit, penes Chamum & socium ejus, non pe-
nes Deum esto. Tertia vice jussit Salvator, per eximios servos
suos & pracones Evangelii sui, misericordem Dei voluntatem, in uni-
verso terrarum orbe divulgari; quòd quin factum sit, sine injuria
tante

tantorum heroum, dubitari nequit: pronunciante diversum A-
postolo Coloss. 1. ubi disertè Evangelii doctrinam, non ad Colossen-
ses tantum pervenisse, sed in toto jam mundo fructificare commemo-
rat. Qui igitur culpam transferas in Deum & non in homi-
nes potius? Hominum, hominum, inquam, hæc culpa est, ri-
dentium & despicientium clementissimum Dei de propria ipsorum
salute consilium. Sed inquis: Culpa penes majores hæreat;
quid verò promeriti sunt posteri? Patrèsne comederunt uvam acer-
bam & dentes filiorum obstupescunt? Siccinè agitur cum miseris
mortalibus, verbo Dei destitutis? Siccinè cum infantibus illorum
& reliquis, qui nondum discretionis attingere annos? Ita sanè hu-
mana ratio. Sed quid si posteri in eandem cum patribus idolo-
maniam consentiant, eodemq; fervore & zelo, vel etiam majori in-
terdum profiteantur eam & exerceant? quid si de cultu verè divi-
no stupendis miraculis confirmato, audiant aliquid, nec tamen ad
eum sese aggregare velint? Considerandum igitur hoc fuerit
probe. Etsi gentes nonnulla culpa propria, ingratitude & con-
temptu suo, verbum Dei amiserunt; Deus tamen nihilo-
minus in aliis locis, regionibus, regnis, ac populis lucem verbi sui accen-
dere est dignatus. Cum verò homines, etiam non renati, parti-
culam legis divine, menti suæ adhuc habeant insitam, ex qua in-
telligunt, esse quoddam numen, quod scelera vindicet, & sui hono-
rem requirat: cur non conscientia propria stimulus excitari debe-
bant, ad firmiorem, quàm ex idolomania haurire possunt, consolatio-
nem querendam? Inprimis verò si id attendatur: Deum sem-
per in omnibus Monarchiis populum suum exaltasse, eumq; multis
miraculis celebrem reddidisse atq; illustrem, indeq; Ecclesiam suam
quasi in excelsum quendam collocasse locum, ut, qui ex medio Ethni-
corum grege accurrere vellent, possent. Exempla aliquam multa
in scripturis recensentur: Iethronis, Rahab, Gibeonitarum, Iobi,
Ruth, Hiram regis Tyri, Reginae austri, Nabuchodonosoris, Darii,
Cyri, magorum orientalium, præfæli Candaces reginae Æthiopum,
& plurimorum aliorum, qui partim recensentur, partim tacentur in
scripturis divinis. Quodq; de infantibus infidelium istorum populorum
adferebatur; nostrum non est desinire. Quales enim futuri erant illi,
ad

oh.

ad adultam aetatem progressi, hominis inquisitionem fugit. Et sanè sunt alia quoq; in hoc negotio, de quibus pronunciare nobis fas non est: veluti, si duo dentur populi diversi: uterq; sit ingratus & contemptor verbi atq; cultus divini: Deus auferat ab uno verbum, alteri reliquat: alterum conversionis organo privei, alterum non privei! Hic sanè de infantibus alterius gregis, bene adhuc agitur, quatenus ibi ministerium manet, etiamsi parentes sint impii. Fatendum certè, in specie hic Dei consilia maxime nobis esse ignota: Quocirca cum Apostolo exclamandum, ô altitudinem & profunditatem divitiarum, sapientiae & cognitionis Dei, quàm inscrutabiles viae ejus. Nec tamen interim protinus confugiendum ad Calvinisticum reprobationis absolute decretum. Puniri enim eos certum est justo Dei judicio, sed tamen non absoluto & voluntati revelata contrario. Neq; etiam in verbis prolatis, sententia Apostoli est, decreto absoluto populum hunc deserui, illum acceptari; inserui hunc, illum excindi. Sic enim contextus cohereret pessimè: Concluserit Deus, inquit Paulus, omnes sub incredulitate, ut omnium miseretur: O profunditatem! Quid igitur? Differit Apostolus de duobus populis diversissimis, Iudaico nempe & gentili: quorum ille, duabus de causis, existimabat salutem sibi & vitam aeternam deberi, 1. quia ex prosapia descendant Abrahami, cum quo Deus illud pepigerit foedus: Ego ero Deus tuus, & seminis tui post te: 2. quia legem Dei habeant, juxta quam pro viribus vitam suam conentur conformare: fidei interim facta mentione nulla; cum tamen, pater ipsorum Abrahamus, omnium fidelium pater dicendus, inq; fide cum primis imitandus esset? aliter, secundum vaticinia prophetarum, vocatus ad regnum Meschia, fidei obsequio Salvatore adherere potius, quàm viribus propriis voluit confidere. Inde factum, ut illi, justitia propria turgidi, abjicerentur, hi verò reciperentur. Proinde, ut ne vel illi haberent, quo Deum accusarent, injustè se ex olea nativa excisos, peregrinos insertos: vel hi etiam gloriari & efferre se possent: affirmat Apostolus, utrosq; sub incredulitate esse conclusos: & ita quidem conclusos, ut si Iudaei vel mansissent cum patre Abrahamo in fide, in olea etiam mansuri fuissent, vel si adhuc revertantur ad fidem, eidem inserui denuò possint: gentiles verò ita insertos, ut inde rursum, nisi in fide persistant, queant excindi. Quo perti-

77
77
Rom. II.

Rom. 4.

pertinent verba in hoc ipso capite Apostoli manifesta satis: Per in-
 credulitatem defraeti sunt rami (Indai:) in verò, (populus gentilis
 ad communionem regni Meschia vocatus) fide constitisti. Ne igitur
 efferraris animo, sed timeas. Nam si Deus naturalibus ramis
 non pepercit, vide ne qua fiat, ut nec tibi parcat. Vide igitur bo-
 nitatem ac severitatem Dei: in eos quidem qui ceciderunt, severita-
 tem: in te verò bonitatem, si permanseris in bonitate. Alioquin &
 tu excindèris: & illi rursus, si non permanserint in incredulita-
 te, inferentur. Et de consequentibus quidem satis: de inconsequen-
 tibus pauca. Oggannunt igitur Calviniani, contra id quod dictum
 est: Deum omnium omnino hominum salutem & vitam seriò expe-
 tere; objectantes individuum Iacobi & Esavi: quibus nondum na-
 zis, teste Apostolo, cum neq; boni quippiam fecissent neq; mali, ut se-
 cundum electionem Dei propositum maneret, non ex operibus, sed ex
 vocante dictum sit: Major serviet minori secundum scripturam, Ia-
 cobum dilexi, Esavum odio habui. Respondemus breviter, conside-
 randum, unde hæc verba prolata, & in quem finem ab Apostolo relata.
 Proferuntur ex Mose & Malachia: & si utrumq; bene conferas non
 de personis individuis Iacobi vel Esavi $\omega\gamma\omega\tau\omega\varsigma$ seu primariò, sed de
 posteritate illorum verba fieri certum est. Sic enim Moses: Dua-
 gentes sunt in utero tuo, & duo populi dividuntur ex ventre tuo,
 & populus populum superabit, & major serviet minori, Malachias
 verò ex ore Iehovæ; Nonne frater, ait, erat Esavus Iacobi? & di-
 lexi Iacobum, Esavum verò odio habui, & posui Scir montes ejus in
 solitudinem, & hereditatem ejus in desertum Draconis? Quod si
 dixerit Idumæa: ad paupertatem redacti sumus, sed revertentes
 adificabimus, qua destructa sunt: isti adificabunt, & ego destruam &
 vocabuntur termini impietatis, & populus cui iratus est Dominus,
 in æternum. Scriptura igitur, per scripturam explicetur ipsam.
 Quod si omnino velis ex contextu Paulino herere in individuis ipsis,
 & populis ex iis descendentibus; tunc & Iacobus ineptè fratrem E-
 savum, dominum suum appellaverit Genes. 33, adeoq; cum omni po-
 steritate ad salutem, absoluto Dei decreto fuerit prædestinatus: &
 Esavus cum omni posteritate simpliciter fuerit reiectus; id quod &
 absurdum & Scripturis divinis est contrarium. Ponderanda igitur

Roman. 9.

Genes. 25.
Malach. 1.

Esa. 11.
Marc. 3.

D

circum-

circumstantia ut inde difficultas apparens discutiatur. Oraculum apud Moysen ad Rebeccam editum, loquitur de primogenitura prerogativa externa, & huic annexa promissione terra Chananaeorum: nihil de electione aut reprobatione aeterna. Accommodat autem istud Apostolus ad institutum suum sub ratione typi & antitypi, hoc sensu: quemadmodum jus primogeniturae & possessionis terra Chananaeorum, non dependet ex carnali aliqua prerogativa simpliciter, aut studio aliquo bonorum operum, quod nullum est: sicuti exemplo Esavi & Iacobi fit manifestum, quorum ille, ante hunc, in lucem fuit editus: ita nec jus primò ingredientium & possidentium regnum Dei, spectat ad eos, qui vel ex gloriatione illa inani, de prosapia Abrahami patris, vel ex operibus secundum legem praestitis, iustitiam coram Deo valentem & ex hac bonorum caelestium hereditatem querunt: sed refertur ad eos, qui nec de operibus propriis, nec de prerogativis externis gloriantes, omnem aeternae salutis suae spem, in solius Dei misericordia, Christiq; merito alieno, per fidem autem iam proprio facto, collocant, figunt, obtinent, possident. Esavum igitur (si maxime de personis singularibus loquaris) non odio quodam absoluto prosequitur Deus, sed contemptum promissionis de benedicto semine vindicante: Iacobus non diligitur, nisi in dilecto filio Dei, cui per fidem quam in eo per institutionem paternam Spiritus sanctus est operatus, adhaeret, & in quo nostrum omnium electio fundata est. Alterum quod adferunt, Miserebor, cuius misereor, & commiserabor, quem commiseratus fuero: Itaq; non volentis, neq; currentis, sed miserationis Dei est: explicandum, per Apostolum ipsum: Concluserunt Deus omnes sub peccatum, ut omnium misereretur. Quid igitur? opponuntur hac Iudaeis iustitiantibus, qui suo labori, suo studio, suo cursui, aeternae beatitudinis premium, ex opere, quod ajunt, operato deberi existimabant. Idcirco, ut reprimat impium ipsorum murmur Apostolus, omnia ex miserationis Dei gratia obtinere eis affirmat. Miseretur autem in filio Deus omnium, qui in incredulitate non manent sed per fidem ad filium accedunt. De figulo & luto, quae ab Apostolo adfertur similitudo, nil quicquam patrociniatur Calvinianorum dogmati. Desumpta enim est ex medio rerum usu, hunc in modum: Si fas est figulo ex massa eadem alia formare vasa ad honorem, alia ad ignominiam: quid non

001.
Rom. II.

001.

quidam & Deo liceret, ex innumera hominum infidelium turba, quosdam in cœcitate sua, qui hostiliter se ordinationi ipsius & organis conversionis opponant, relinquere, quosdam verò, qui per vocationem misericordem & ministerium verbi erudiri se & trahi patiantur, assumere? Et cum ibi de induratione agat Apostolus, iustissimum sanè Dei manet iudicium. In luto namq; cum nulla adversus opificem sit repugnantia, in reprobis verò adversus Deum rebellio maxima: liquidò, quæ divina sint iustitiæ partes, prehendi potest. Inde est, quod Deus iræ vasis irasci dicitur: inde, quòd non faciat sed inveniat, & magna quidem cum animi lenitate toleret. Colligunt ulterius nonnulli, Deum ridere in impiorum interitu, idcirco cum exitio ipsorum delectari. Sed male profectò distinguunt hi inter voluntatem Dei τὸ γονυξυμένω ἡγὼ ἐπομένω, antecedentem & consequentem. Illam quod attinet, gratiam suam Deus offert omnibus, nec quicquam tam expetit serìo, quam ut omnibus omnino hominibus de summo suo, quod per essentiam est bono misericorditer communicet: at hac, ob alterum iustitiæ attributum peccata vult punita, aut saltem pro modo suo ad suum reducenda finem. Quando igitur impius, omni ordinationi Dei omniq; consilio adversatur, nec vult pati ut erudiatur quicumq; tandem etiam interveniat miraculorum præstantissimorum numerus: iudicio iusto vitur Deus, & homines in cecitate sua relinquit. Sed abrumpendum hic mihi fuerit. Foret enim longum nimis, si omnes Strophas Calvinianorum vellem retexere. De usu igitur paucissima. Illustre sane est pronunciatum illud Apostolicum: Quacumq; præscripta sunt, in nostram doctrinam præscripta sunt, ut per patientiam & consolationem scripturarum spem habeamus. Ex quo colligimus indubitato, quòd omnis doctrina, quæ consolationem istam piorum & spem in Dei promissionibus repositam labefaciat aut convellit, ex Deo non fit, sed ex ipso patre mendaciorum Diabolo. Iam verò si dogma Calvinianorum de absoluto quodam absolute electorum numero consideres; quis quæso hominum omnium erit tam audax qui tuto satis queat pronunciare, se in tabulas istas electorum esse consignatum? unde enim hoc didicerit, cum in cœlum nequeat ascendere, nec etiam per afflatum aliquem enthusiasticum hoc cognoverit.

Manebit igitur semper in dubitatione & fluctuatione homo,

D 2

circum-

Proverb. 2.

Obi.

Dam.

III. Usus.
Rom. 15.

circumferens secum hanc conscientia carnificinam: quis novit, an
& ego in hominum electorum sum numero, quis novit, an & de me
Deus eligendo fecerit decretum? praesertim vero si animus sit tristis &
perturbatus: si tentationes experiatur Sathanae: qui sanè non con-
quiescit, his & consimilibus aliis telis ignitis hominis animum inva-
dere. Vbi igitur hic consolatio est, ubi spes illa salutis anchora, de
qua Apostolus loquitur? Ad verbum igitur, ad verbum inquam
Evangelii, respiciendum. Ibi quaremus consolationem istam & in-
veniemus eam quoque. Quid enim dulcius, quid suavius promissio-
nibus universalibus? quid nervosius pronunciato Salvatoris, Hec
est voluntas patris, ut omnis qui videt filium & credit in eum, non
pereat sed habeat vitam aeternam? quid homini de gratia Dei ambi-
genti salubrius isto: venite ad me omnes qui laboratis & onerati
estis, & ego reficiam vos. Quando igitur de voluntate Dei miseri-
corde constat, quid dubitem amplius? quid Deum ἐπιτιμῶν ali-
cujus arguam? Meum igitur est, audire Deum, audire verbum
ejus, sancto Spiritui, blasphemando verbum, calumniando verbum,
aut aliis obstaculis viam non intercludere, sed fidem habere promissio-
nibus Evangelicis, & vitam quoque, moresque ad Dei mandata confor-
mare. Sic spem habere poterò validissimam firmissimamque, certo
certius hoc mihi persuasum habens, salutem meam in Christo Iesu,
quem fide apprehendo & quo unico tanquam salutis meae petra vi-
tor, perstare immotam: nec voluntatem Dei mutabilem esse, sed ut
omnia ipsius dona sunt, ita & hoc electionis donum esse & manere in
omnem aeternitatem ἀμεταμέλτερον. Hinc igitur elucet immensa
Dei bonitas & φιλανθρωπία, miseros nos homines & damnatos ob
peccatum, GRATIS in Christo Iesu filio suo eligentis. Hinc
etiam conspicitur, justificationem nostram per fidem merè esse gratui-
tam: hinc denique in vita simul & morte, in angustiis & perturbatio-
nibus animi gravissimis dulcissimum solatium. Sed postulat du-
dum jam tempus & clepsidra, ut ad alteram quoque orationis partem
descendamus: in qua, quia hactenus nonnihil benevolentia vestra
sum abusus, ero tantò brevior. Ut verò majori cum perspicuitate
institutum nostrum expediamus: primò controversiae ipsius (quae in-
ter Dn. Theologos VVittenbergenses, & Doct. Samuelem
Hube-

Huberum est) ponemus statum principalem & proprium: deinde sententia vera adferemus fundamenta; & tertio argumenta nonnulla partis adversae speciosiora, confutabimus. Doctor Huberus duplicem constituit Electionem: universalem alteram, alteram particularem seu specialem. Universalem considerat in antegressa Dei voluntate (ut ipse loquitur) qua nempe Deus aspiciens filium eiusque meritum, omnes homines in eo, seu per eum, eligit & destinet ad salutem & vitam aeternam: seu homines illi, in mundi Salvatorem credant seu non credant; seu sint infidelium seu infidelium numero: seu sint intra Ecclesiam seu extra Ecclesiam. Quo nomine & complexu Turcae, Iudaei, gentiles, Epicurai, hostes & cives Ecclesiae, a quo censu ad hereditatem regni caelestis pertinent. Hos etiam omnes, ea ratione, illustrissimis illis titulis ornat, ut vocentur cum filiis Dei, sancti, iustificati, regenerati, inculpati in Dei conspectu, regale sacerdotium. Illam vero electionem universalem, dicit particularem fieri in applicatione, quatenus videlicet actu salvantur tantum illi, qui acta poenitentiae, fide ad Christum confugiunt, sanctissimum ipsius $\chi\rho\iota\sigma\tau\omicron\varsigma$ fide apprehendunt, & in hac fide ad finem usque, vita perseveranter manent & perstant. Utramque electionem (universalem & particularem) univocè ita & propriè appellari ait. Domini Theologi VVittenbergenses contra, Electionis nomen & definitionem, nunquam ita universaliter in Scripturis sacris usurpari contendunt, affirmantes, loquendo propriè, sub electionis voce & definitione comprehendendi tantum filios Dei, qui fide Christum eiusque meritum apprehendant, & in hac fide per Dei gratiam confirmati ad finem vita perseverent, perque eam in Christo ex mere gratuito gratia divina favore, vitam tandem consequantur aeternam, regniq; caelestis beatitudinem. Non igitur hic queritur, an salvemur per filium Dei, an salvemur per fidem; an actu consequantur vitam aeternam ii, qui in fide ad finem vita perstant; an pauci sint electi; an reprobi, propria sua pereant incredulitate; an promissiones universales propriè ad solos electos sint transferendae; an electi ita sint circumvallati beneplacito Dei, ut nulla unquam aetate, incredulitate aut rebellione adversus Deum, gratia ipsius possint excidere? His enim & consimilibus aliis, statum controversiae Huberus, minus profectò involvit candidè, eum tantum in finem, ut

lectori imperito fucum faciat, & causa sua εἰδωλον fingat specio-
 sum, Theologos verò VVittenbergenses in nescio quorum errorum su-
 spicionem adducat. Quod certe ab ingenuo Theologo & veritatis
 amante (ut vult videri Huberus) debet esse alienissimum. Dico
 igitur, controversie statum, nudè & absq; omni verborum circuitione
 posuimus, esse hunc: Num Deus in aeterno electionis proposito, elegerit
 in filio, siue per filium, ad vitam salutemq; aeternam, omnes omnino
 homines, quomodocunq; se habentes, id est, seu credant aut credituri
 sint in Christum, in quo facta electio est, seu non credant aut non cre-
 dituri sint: electione propriè, & non διωκτικῶς ἢ ἀποκλειστικῶς
 ita dicta? Hic rhodus, hic saltus. Iam verò Ecclesie sinceriores omnes
 Augustanam Confessionem amplexæ, inter quas non postrema sunt, ut
 ipse Huberus fateatur, Saxonica nostra, dogma istud Huberianum
 non pro genuino sed adulterino, non pro veteri sed novo & nuper ex
 proprio ipsius cerebra conficito habent, & habent quidem meritò.
 Etenim si universam pervolvamus scripturam, nusquam inueniemus,
 Electionis vocem ad vitam aeternam ita latè & universè positam, ut
 sub ea non homines tantum sed hominum monstra qualibet compre-
 hendantur. Ponitur autem ita semper, ubi ex professo de electione ad
 salutem agitur, ut electio, oppositam habeat reprobationem indeq; sepa-
 rationem aliquam significet. Non quod dicamus, separationem illam
 fieri respectu voluntatis Dei antecedentis, sed consequentis. Voluntate
 siquidem antecedente, Deus vult omnes homines promiscuè & indisci-
 minatim salvos fieri, per ordinem tamen & mediorum τῶντιν à se con-
 stitutam. Quando verò hominum alii, institutum à Deo ordinem, grata-
 mente amplexantur, verbum audiunt, Sacramentis utuntur, regene-
 rantur per eadem, & sic supremo salutis capiti Christo adglutinantur:
 alii verò ordinem eundem contemnunt, blasphemant, hostiliter oppu-
 gnant; inde adeo fit, ut Deus voluntate consequente concurrens, se-
 parationem faciat piorum ab impiis, fidelium ab infidelibus, respi-
 scientium à non resipiscentibus. Sic Christus inquit; Elegi vos de
 mundo, propterea mundus odit vos. Nec movet nos quicquam,
 εὐσεβείας Huberi, quando prefractè negat, eligendi vocem, separa-
 tionem aliquam denotare, usus hac ratiuncula. Electi dicuntur
 in Christo: Christus verò est universalis respectu ἀπολυτρώσεως &
 satisfæ-

Ioan. 15.

satisfactionis pro peccatis totius mundi: Ergo & in Christo elec-
 tio nostra erit universalis, nec ullam admittet separationem.
 Respondemus, esse insufficientem causarum enumerationem, quia
 non omnia ea conjunguntur, quae in electionis negotio conjungi de-
 bebant. Enimvero, si sola haec ἀπολύτρωσις seu satisfactio
 Christi, in Electionis proposito consideraretur, concederemus libenter,
 quòd quemadmodum redemptio universalis est, pro omnibus omni-
 no hominibus praestita; ita quoque futura sit universalis electio.
 Iam verò quia Christus Salvator, respectu duplici, ad constituen-
 dam electionem requiritur, tum quatenus pro peccatis totius generis
 humani passus est, tum quatenus meritum passionis, universo mun-
 do acquisitum, applicatur nobis & imputatur per fidem: hinc cer-
 tè sit, ut neutrum sine altero in electionis negotio sit considerandum.
 Exemplo res evadet manifestior. In articulo justificationis aequè
 dominatur ἀπολύτρωσις illa, & satisfactio pro peccatis omnium
 hominum: nec tamen inde consequitur, omnes omnino homines,
 seu credant seu non credant, propter ἀπολύτρωσιν illam justificari.
 Causa est, quia Christus ratione ἀπολύτρωσεως ociosus est & ma-
 net, nisi apprehendatur fide, ejuſque meritum per fidem homini pec-
 catori imputetur. Fit igitur & hic separatio, haud secus atque in ele-
 ctione, ut alius dicatur justificatus, alius non justificatus. Quodque
 instat, Dei voluntatem in filio habere semper adjunctam εὐδοκίαν
 beneplacitum & benevolentiam erga homines: respondemus, con-
 stare immotam εὐδοκίαν istam in filio, erga omnes illos, quos filio
 per fidem videt esse insertos: interea verò, beneplacitum habere Do-
 minum (seu in filio seu per filium) etiam in impiis & infidelibus,
 negamus constantissimè. Quid enim Scriptura? Non habitabit, Psal. 5.
 inquit regius psaltes, tecum, o Iehovah, malignus, nec gloriabundi
 consistent coram oculis tuis: Odisti omnes operantes iniquitatem.
 perdes omnes loquentes mendacium; virum sanguinum & dolosum
 abominabitur Iehovah.

Sin verò per εὐδοκίαν illam, immensam Dei erga genus huma-
 num φιλανθρωπίαν velit intelligi, qua motus, filium suum universo
 miserit mundo, nemo est, qui id quidem sit negaturus: modo non unicam
 & solam illam faciat causam electionis ὀλικίαν sive totalem Huberus,
sed

Ioan. 15.
Ioan. 17.

In confut.
breui, p. 5.

sed totum obseruet predestinationis ordinem, adeoq; omnia quae ad ordinem istum spectant & requiruntur, diligenter & attentè consideret. Et cur quæso negaret Huberus, electionem, subinferre separationem aliquam hominum, cum Christus ipse dicat ad discipulos, Ego elegi vos de mundo: Et rursus manifestavi pater, nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, & mihi eos dedisti, & sermonem tuum seruauerunt: non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt. Electi igitur non sunt mundus, seu promiscua illa omnium hominum fidelium & infidelium turba, sed cæterus quidam in Dei oculis acceptissimus, è media mundi colluuiè segregatus. Sed ait Huberus, loqui ibi Christum de electione Apostolorum ad Apostolatam, idq; hoc argumento conatur obtinere, quia si in his locis de vita agatur aeterna, consequens sit futurum, solos Apostolos ad vitam aeternam esse electos separatis reliquis hominibus omnibus, sub nomine mundi à vita & salute: hoc verò τῶν ἀτόπων ἔννοι ἀτοπότητος.

Ast belle Hubere, minimè sanè bellè hac affirmas. Quomodo enim περιφρασεις ἢ ἀντιθέσεις istorum locorum ad Apostolatam reduces? Vides quam gravem ad discipulos suos instruat orationem Salvator. Ego sum vitis, inquit, vos palmites, ut igitur viti, palmites & olea surculi, sic Christiani Christo tanquam capiti suo per fidem inseruntur: qui manet in me, scil. per fidem, & ego in eo, hic fert fructum multum. Si quis in me non manserit, quippe cum solus ego sola & unica sim vitis extra quam nulli sperandi fructus sunt, eiectus est foras sicut palmes & exaruit, & colligunt eos, & in ignem coniiciunt & ardent. Vos amici mei estis, si feceritis, quaecunq; ego precipio vobis, non quòd velim vos operibus vestris & faciendo amicos meos fieri, sed cum per gratiam in amicitiam meam sitis recepti, vestrum sit, ut obtemperando mandatis meis, à posteriori, id est, à signo & effectum per obedientiam fidei vos meos amicos esse declaretis. Vos dixi amicos, quia omnia quae audiui à patre, nota feci vobis. Non vos me elegistis, sed ego elegi vos gratis: & constitui vos, ut fructum afferatis electis dignum, & fructus vester maneat, ut quicquid petieritis patrem in nomine meo, det vobis. Si mundus vos odit, sciatis, quòd me prius quam vos odio habuerit. Si è mundo fuissetis, mundus

mundus quod suum est diligeret: Quia verò è mundo non estis, sed
 ego selegi vos è mundo, propterea vos odit mundus. Attende per
 Deum immortalem, mi Hubere, quomodo hac principaliter de electio-
 ne ad Apostolatam possint accipi! Quid enim? anne & Iudas, (qui
 sanè ad Apostolatam est electus) è mundo quoq; electus dicetur? anne
 & hunc mundus pro ingenii sui perversitate prosequitur odio? anne
 & hic è medio mundo, hoc est, impiorum colluvie fuerit eximendus?
 Non utiq; dixeris. Et qui queso ad solos Apostolos gravissimam
 istam Christi concionem restrinxeris, cum hac ratione mundus, solis
 & Apostolis foret oppositus, & sic quoq; reliqui omnino omnes, sub
 mundi voce, id est, impiorum multitudine essent comprehendendi.
 Noli ita Scripturam interpretari, sed majori iudicio (ne videaris
 οὐτος ἰδὲ ἀν[θ]ρ) Apostolorum nomine omnes fideles designatos esse
 attende. Hos enim cum Christo magistro suo mundus extremè
 odit, ridet, prosequitur, proscribit. Porro, Ioan. 6. Omne quod
 dat mihi pater, inquit Christus, veniet ad me: & cum qui venerit ad
 me, non ejicio foràs. Soli autem credentes veniunt ad Christum per
 fidem, reliqui homines universi contemnunt & repudiant filium Dei,
 Ergo soli hi qui veniunt ad eum, à patre ipsi dicuntur dati, nempe
 sub ratione aeternae predestinationis ad salutem & vitam aeternam.
 Eodem modo, Ioannis 10. ad incredulos Iudeos ait: Vos non creditis,
 quia non estis ex ovibus meis: oves mea vocem meam audiunt, &
 ego cognosco eas & sequuntur me: & ego cognoscor ab illis. Quid verò
 est aliud, esse ex ovibus Christi, quam esse ex hominum predestinato-
 rum numero? Iam verò Christus dicit, Iudeos non esse ex ovibus suis.
 Quam ob caussam? Quia non credunt in filium Dei. Manifestum
 igitur est, solos credentes in predestinatorum numerum referri.
 Sed regerit hic Huberus, testimonium productum ex cap. Ioannis 6.
 explicandum esse per alterum Ioan. 17. ubi Salvator affirmat, omnem
 sibi datam esse carnem, ut det ei vitam aeternam: At inquam ego,
 scripturam hoc modo ab Hubero non citari sed mutilari. Locus enim
 integer sic habet: Pater, venit hora, glorifica filium tuum, ut & fi-
 lius tuus glorificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis,
 ut quotquot dedisti ei, det eis vitam aeternam. Hec autem est
 vita aeternam, ut cognoscant te solum verum Deum & quem misisti
 E Iesum

Ioan. 17.

Iesum Christum. Egregius sanè locus, quo luculenter credentia
salus & eorum qui Deum filiumq; cognoscunt, asseritur. Ingula-
bitur igitur proprio gladio Huberus. Prædicat sanè filius Dei im-
mensum illud beneficium patris sui, quòd in omnem carnem sibi po-
testatem dederit, quòd omnia in manus suas tradiderit, ut sit Domi-
nus rerum omnium, adeoq; vita simul & mortis. Sed indène conclu-
des: filium protinus omni carni, quocunq; demum se habeat,
modo, vitam æternam daturum? Quæ quæso hæc inceptè concludendi
ratio fuerit: Filius habet potestatem in omnem carnem: Ergo omni
carni est vitam æternam daturus. Non sic sanè κατὰ τὸ πῶτον πᾶσι
δίδως. Attende verò istud, quod omittis Hubere; ut quotquot
dedisti ei, det eis vitam æternam. His verò verbis περιφρασίῃ &
descriptionem electorum contineri, negari non potest. Electi Christo
à patre dicuntur dati: & contra, dati Christo à patre, sunt & dicun-
tur electi. His dat vitam æternam, secundum illud: Ego vitam æ-
ternam do omnibus meis, nec peribunt in æternum, neq; rapiet eas quis-
quam de manu mea. Pater qui dedit mihi, major omnibus est, neq;
potest eas quisquam rapere de manu patris mei. Et rem sanè ita
habere, immediatè subjuncta verba, sole clarius evincunt: Hæc
est vita æterna, inquit Salvator, ut cognoscant te solum Deum
verum & quem misisti Iesum Christum.

Ergo qui verum vivumq; Deum ejusq; filium dilectum non co-
gnoscunt, non plena fiducia invocant & adorant: his non datur
vita æterna. Immo stat illud, Qui filium non habet, vitam
non habet: & qui non credit filio, non videbit vitam, sed ira Dei
manet super eum. Potestas igitur data est filio super omnem carnem,
ut, qui recipiunt illum, det eis vitam æternam, qui non, judicet eos
in novissimo die, æternisq; penis ob incredulitatem ipsorum subiciat.
Adhæc, planissimum nobis facit, electionem non pertinere indifferenter
ad omnes, sed ad solos credentes, egregium illud Apostoli testimonium
Rom. 8. Quos præscivit, hos & prædestinavit: quos prædestinavit, hos
& vocavit: quos vocavit, hos & justificavit: quos justificavit, hos &
glorificavit. Quid clarius, quid illustrius, de hominis ad vitam æter-
nam prædestinatione dici aut scribi potuisset? Aurea certè catena
hæc est, cujus annuli singuli, singula suppeditant argumenta. Quos
præsci-

presciuit, inquit Apostolus, hos & predestinavit. Qui nam verò sunt
 illi presciti? non sanè indifferenter homines universi. Prescire enim
 hic determinationem aliquam hominum denotat, ratione ejus,
 in quo electio fundata & facta est. At electio facta est in Christo: Er-
 go & presciti illi dicuntur, qui inveniuntur in Christo. Inveniuntur
 autem per fidem. Protinus igitur ab hac ἀγορῶσαι sequestrandi e-
 runt illi, qui fide carent, ideòq; per eam Christo inseri non possunt.
 Quos predestinavit, inquit, hos & vocavit. Predestinati igitur, sunt
 in vocatorum catu: quò pertinet regula in scholis Theologicis dudum
 recepta & approbata: electi non sunt extra catum vocatorum queren-
 di. Turca, Iudai, gentiles, sunt extra Ecclesiam & catum vocatorum:
 Non igitur sunt predestinati ad vitam eternam, nisi Apostolo in os ve-
 limus contradicere: Quos vocavit, hos & justificavit. Vocatio sanè
 suam habet ordinem, suamq; mediòrum ἰσχυρῶς adjunctam, per qua me-
 dia Deus in homine vult operari conversionem & fidem, ut per fidem
 imputari homini possit meritum filii Dei, & ita homo in Dei conspe-
 ctu justificari. At nulli justificantur infideles seu in incredulitate per-
 manentes: Ergo nec hi ad vitam eternam sunt predestinati. Quos
 justificavit, hos & glorificavit. Vltimus hic predestinationis termi-
 nus est, salus & beatitudo animarum nostrarum. Atqui non omnes
 homines glorificat Deus, nec actu, ut ipse fateatur Huberus, vitam æ-
 ternam consequuntur omnes, sed soli credentes. Soli igitur creden-
 tes ad vitam eternam sunt predestinati. Quid verò si ita concludas:
 Quos Deus presciuit, hos predestinavit. At presciuit omnes homi-
 nes. E. omnes homines sunt predestinati. Proh Deum immortalem, quò
 nunc? qua illa est confusio distinctionis inter prescientiam Dei gene-
 ralem & specialem? Siccine licebit specialem in generalem converte-
 re? Cur igitur non sic argumentarer: Quos presciuit Deus, hos præ-
 destinavit. Presciuit Deus Diabulos. E. Diaboli sunt predestinati.
 Hoc verè ἰσχυρῶς ἀπό πῶς ἀπορώτατος. Similiter: Quos predestinavit
 hos & vocavit. At vocati sunt omnes homines. Omnes igitur ad vi-
 tam sunt predestinati. Respondendum, predestinationem & vocationem
 non esse ejusdem latitudinis, affirmante Christo: Multi sunt vocati,
 pauci verò electi. Non igitur omnes vocati sunt electi, sed pauci ex isto
 vocatorum numero. Deinde non omnes quovis tempore vocati sunt ho-
 mines (gentes .n. multa in testamento veteri erant non vocata Es. 52.)

lib. 1 de
prædest.

Matth. 24.

Ioan. 6.

Rom. 8.

Non igitur licebit de omnibus hominibus pronunciare, quòd sint prædestinati. Eundem in modum vitiosa argumentatio est, si sic colligas: Quos vocavit, hos & justificavit, Omnes igitur qui vocantur, etiam justificantur, Ordo igitur hic attendendus, & totus mediocrum, quæ vocationi subest. Mens item Apostoli probè consideranda. Non enim ad quosvis vocatos, relatum vult Apostolis justificationem, sed ad vocatos prædestinatos sic ut in catena hac, semper annulus sequens præcedentes includat. Sententia igitur est. Quos in Christo præcognovit seu præscivit, hos etiam prædestinavit: quos ita præscitos ab æterno, prædestinavit ab æterno, hos etiam in tempore vocavit: quos ita prædestinatos vocavit, hos etiam omnes justificavit: & quos ita ab æterno prædestinatos in tempore vocatos justificavit, hos etiam glorificavit. Planè ad eundem modum interpretatur hoc Pauli testimonium D. Augustinus. Electi sunt: inquit, ante mundi constitutionem ea prædestinatione, in qua Deus sua futura facta præscivit: electi sunt etiam de mundo ea vocatione, qua Deus id, quod prædestinavit, implevit. Quos enim prædestinavit, ipsos & vocavit, nec alios, sed quos ita vocavit, ipsos & justificavit: nec alios, sed quos prædestinavit, vocavit, justificavit, ipsos & glorificavit. Præterea certum & illud est, quòd quicumq; sunt electi, non pereant in æternum, sed in fide per Dei gratiam, ad vitæ finem usq; perseveranter maneant salutemq; consequantur. At verò multi pereunt & condemnantur, Non igitur omnes homines indiscriminatim sunt electi. Probationem si quis requirat, in promptu est: & quidem ex ipsius Christi ore petita, affirmantis, esse impossibile, ut electi inducantur in errorem: in talem inquam errorem, qui fundamentum fidei labefactet, & electorum sortem in reproborum commutet. Hac est voluntas ejus, qui misit me patris, ait Christus, ut ne quid perdam ex omnibus quæ dedit mihi, sed resuscitem illa in novissimo die. Oves meæ vocem meam audiunt, & ego cognosco eas & sequuntur me, & ego æternam vitam do eis, nec peribunt in æternum, neq; rapiet eas quisquam de manu meâ. Sic Apostolus præclare: Quis intentabit crimina adversus electos Dei? Deus est qui justificat, quis ille qui condemnet? Christus est, qui mortuus est, imò qui & suscitatus est qui etiam est ad dexteram Dei, qui & intercedit pro nobis. Per
suasum

suatum omnino mihi habeo, quod neq³ mors neq³ vita neq³ angeli,
 neq³ principatus potestatesve: neq³ instantia neq³ futura, neq³ aliui-
 do, neq³ profunditas, neq³ ulla creatura alia poterit nos separare à di-
 lectione, quæ est in Christo Iesu Domino nostro. Solidum namq³ fun-
 damentum stat, habens signaculum hoc, novit Dominus qui sine sui.
 Hinc est, quòd idem Apostolus, finem proprium, ab electione nunquam
 velit separatum. 2. Tim. 2. Causa quanam? quia ineptum est affirmare,
 summum opificem, & causarum omnium causam, suo frustrari sine.
 Frustrabitur autem Deus, si omnium hominum universalem faciat
 electionem, nec tamen omnes illi, sed paucissimi ex numero isto vitam
 & salutem consequantur aeternam. Quid igitur? Quod quæris
 Israel; non est assecutus: electio autem assecuta est. Et quanquam
 hic inter ἐκλεκτὸς καὶ ἐκλελελυμένος conetur distinguere Huberus:
 quia tamen ista grammatica notatio adeo nihil patrociniatur ipsius
 causæ, ut inconstantia potius ipsum arguat, non puto attinere, in his
 commorari diutius. Si enim illud non vult admittere, quod toties à
 Dn. VVittenbergensibus est inculcatum, ἐκλεκτὸς καὶ ἐκλελε-
 λυμένος eodem significatu accipi, ob id quòd in uno eodemq³ contextu
 τῶν ἐκλεκτῶν ἢ ἐκλελελυμένων vox accipitur συνωνύμως,
 Marc. 13. διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς ἕς ἐφέλεξατο, ἠκολόβωσε τὰς
 ἡμέρας, id est, propter electos, quos elegit, abbreviavit dies Domi-
 nus: connectat mihi contextum Romanorum octavo, in quo sine
 omni ambiguitate περιωρισμένοι, dicuntur ἐκλεκτοὶ & contra.
 Quos enim περιώρισε, ἰλλοὺς καὶ ἐκάλεσε. Et in titulis seu ἐπι-
 γραφαῖς epistolarum, Apostolus seipsum appellat κλητὸν ἀπόστολον
 (non arrogantia sanè causâ, sed sensu, κεκλημένον ἀπόστολον) &
 verbalia cum nominalibus coniungit: ἡγιασμένοις ἐν ἰησοῦ Χριστῷ, 1. Cor. 1.
 κλητοῖς ἁγίοις. Quæ rursus ita: τοῖς ἁγίοις οὖσι ἐν ἰησοῦ.
 Sed quid hac ad Andromachen? Lusus est, & puerilis ille quidem
 satis. Progrediamur ad firmiora. Nulli electi (inquiunt Theologi
 VVittenbergenses in libro Francofurti impresso, quem oppugnat
 Huberus) statuentur in novissimo die ad sinistram iudicis: nec per
 sententiam iudicis relegabuntur cum diabolis in ignem aeternum:
 Omnes autem impenitentes & increduli statuentur ad sinistram, &
 ibunt in ignem aeternum. Ergo, nulli finaliter impenitentes & in-
 E 3 creduli

creduli sunt electi. Quid respondeat Huberus, ex libro ipsius patet: sed tam est ea responsio frigida, ut ne quidem lubeat attingere. Complura alia, in eo quem dixi modò libro, adversus electionis universalitatem, proprie ita, ut vult Huberus, dictam, proferuntur argumenta, ad quae cum solidius respondere debuisset, ne quidquam tantum quaesivit, & à vero examine argumentorum Lectorem ad peregrina tantum deducere conatus est.

Th. f. Brun.

Sed non immorabimur his longius, argumenta Huberi pauca, & ea quidem praecipua, breviter dispiciemus. In prima praecipuorum argumentorum acie video istud collocari, quod ex loco ad Ephes. 1. est petendum: Elegit nos in Christo, inquit Apostolus, ante facta fundamenta mundi, ut essemus sancti & irreprehensibiles. Ex quibus verbis varia, cum in libellis impressis, tum alibi texit Huberus. Electio illa facta est in Christo, inquit: In Christo autem nulla est separatio. Ergo electio in Christo facta, admittere separationem nullam potest. Quid verò si totum hoc demus, quod Syllogismo presenti comprehenditur? Electio namq; quae in Christo fit, non pertinet ad omnes indiscriminate homines, sed tantum ad eos, qui per veram fidem Christo sunt inserti, & in ista quoq; fide constanter perseverant. Horum affirmamus nullam esse vel inter se vel à Christo separationem: quandoquidem omnes illi, qui in Christo sunt electi in die novissimo ad dextram salvatoris nostri collocabuntur, retractis reliquis ad levam. Non igitur est quòd querat Huberus separationem illam in Christo vel etiam in Dei voluntate antecedente: sed causam ejus si rite velit investigare, querat in hominibus ipsis, & animadvertet, ab instrumento fidei & ei opposita incredulitate separationem illam dependere. Quia enim alteri sequuntur institutionem mediatorum quae ad Christum deducunt fidemq; conferunt, alteri eorundem mediatorum transcursum negligunt, contemnunt, rident, repudiant: inde adeo fit, ut ingens sit inter pios & impios, fideles & infideles, penitentes & impenitentes discrimen. Quo constituto, separationem noli, velit, concedat Huberus necesse est. Et qui quaeso separationem hanc neget Huberus, cum ipse in speciali sua electione eandem evitare nequeat, & tamen fateri cogatur, etiam electionem specialem in Christo esse factam. Sed ait: particulariter loqui non posse Paulum, nisi cum Calvinistis dicamus Christum particulariter

pag. 33.

pag. 6.

lariter missum & destinatum esse mundo. *At* inquam, *vir bone,* qua haec consecutio est? argumentaris ab insufficienti partium ad electionem requisitarum enumeratione, ut ferè semper. Hoc enim te impedit unum, quod ordinem mediorum & ea qua ad τὴν ἐπιθεσίαν illam divinitus institutam spectant, tam procul ab oculis tuis removeas, causasq; electionis discerpas & mutes, sine quarum tamen conjunctione electio definiri aut considerari nequaquam debet vel potest. Et quid respondebis ad ἑσπερίαν illam *Dominorum VVittenbergensium*: *justificantur & salvantur soli credentes, relictis incredulis & impenitentibus*: Ergone dicendum cum Calvinianis, Christum particulariter mundo, seu paucis duntaxat individuis hominum a patre in mundum emissum? Non utiq; fateberis. *At* pergit: *In Christo semper per Christum eligi, respicit vulnera & mortem Christi, quibus redemptus est totus mundus.* Cedo quid inferis? Ergo omnes homines in Christo ad vitam & salutem aeternam sunt electi. Elenchus scilicet idem qui ante. Si enim Deus in aeterna sua electione tantum respiceret vulnera & mortem filii sui, meritumq; per mortem illam partium, quod sane redimendo mundo universo est sufficientissimum, nec ordinem aliquem alium institueret, per quem ad Christum filium (in quo electio facta est) homines velit deduci, sic ut qui fide eum recipiant, sine & dicantur filii Dei, reliqui verò in incredulitate permanentes, hostes crucis Christi: obtineret, quod vult Huberus. Quia verò non omnes homines ad vulnera Christi confugiunt, sed maxima pars hominum adhuc eundem Christum in membris suis vulnerare nititur: idcirco sanè ineptè & insulsè propter vulnera Christi, omnes homines, etiam hostes istorum vulnerum, ad vitam & salutem aeternam electos esse affirmat Huberus.

Et profero hic rursus ἑσπερίαν *VVittenbergensium*: *In Christo aut per Christum justificari respicit vulnera & mortem Christi, quibus redemptus est totus mundus.* Ergo justificatus & salvatus totus mundus. Certo siquidem certius est, aequè in justificationis atq; in electionis negotio meritum CHRISTI vigere: Quod si igitur ex solo intuitu redemptionis universalis, universus mundus ad vitam aeternam dicitur electus, cur non & idem eandem ob causam, universus justificatus, sanctificatus, salvatus?
Tertium

Ibid. Tertium addit, desumptum à fine, Huberus: Electi sumus ut esse-
mus sancti & irreprehensibiles: quod sane ad nullam restringi
potest paucitatem vel particularitatem. Omnes igitur electi,
ut sine sancti & irreprehensibiles. Respondeo, rursus hic committi
confusionem caussarum & mediorum. Finis enim electionis, duplici
consideratur modo: altero respectu Dei, altero, respectu nostri. Re-
spectu Dei, electi sumus in adoptionem filiorum per Christum Iesum,
ut simus in laudem gloria gratia Dei, qua dilexit nos in dilecto. Vult
enim Deus in hisce terris colligere sibi Ecclesiam electorum, non qua
promiscua constet omnium hominum colluvie, seu credant, seu non
credant, seu filium agnoscant seu non agnoscant, seu recipiant eum seu
repudiant: sed talem Ecclesiam, qua se submittat fascibus imperii filii
Dei, patiatur se duci ac regi verbo, agnoscat bonitatem & φιλαυ-
θεωπία Dei immensam, ejusq; opulentiam gratiam, cum omnibus
electis angelis, in omnem aternitatem laudet ac celebret. Respectu
nostri, finis is est, ut simus sancti & irreprehensibiles, regenerati quip-
pe ex aqua & Spiritu, & ita conditi in Christo Iesu ad opera bona,
qua preparavit Deus, ut in eis ambulemus. Quid verò hac qua-
sio te vel minimum ad astruendam electionem, quam, docet Huberus,
faciunt, universalem? & urgeo hic iterum, ut ante: Iustificat
nos Deus & salvat hoc sine, ut simus sancti & irreprehensibiles coram
illo. Vult autem, ut omnes homines sint sancti & irreprehensibiles.
E. omnes justificat & salvat? ἀπαιδέυτως ἢ ἀθεολόγως. Progre-
ditur ulterius, Huberus, hunc in modum ratiocinans: Locus ille
Ephes. 1. in eadem est sumendus quantitate, qua sumitur alter capit.
quinto: Christus dilexit nos & tradidit semetipsum pro nobis. Qui-
cunq; enim sunt comprehensi sub hac dilectione Christi iidem compre-
henduntur sub isto complexu, ubi Deus dicitur nos elegisse in hoc
Christo pro nobis tradito, ut vitam in ipso habere possemus, & in eadem
quantitate, qua in ipso aut per ipsum electi sumus ad vitam, eadem
per ipsum sumus redempti à morte. Facit hic Huberus terminos con-
vertibiles: diligi à Christo: redimi à Christo: & eligi à Deo ad vi-
tam salutemq; aeternam: & ita elenchum disparatorum committit.
Confundit enim ea, qua inter se revera sunt distincta.

Quo verò modo, mundus à Christo sit dilectus & ab eodem quoq;
redem-

redemptus, nec tamen universus ad vitam caelestem electus, ad argumentum dicetur secundum. Modò quòd urget voculam nos, quam antè quoq; thesibus permultis ad universitatem electionis voluit pertrahere: nullius momenti esse dicimus. Etsi enim hac subjuncta ratione obtinere sibi aliquid videatur, quod vocula illa sedem suam habeat cum Christo, qui sit vita totius mundi & in quo omnes homines sunt absq; ulla partitione ex aequo ut redempti à morte, ita eadem consilio & instituto Dei electi ad vitam. Hic verò miror sumperò, Huberum nihil attendisse ea, quae antehac à Dn. Theologis VVittenbergensibus ei ad hac fuerunt responsa, aut si attendit, nil adferre aliud quo responsum illud Theologorum infringatur & enervetur. Etenim, si contextum ipsum Apostoli penitus introspicimus, videbimus, electos ibi ejusmodi insigniri notis, quae citra palpabilem absurditatem nequaquã possint infidelibus hominibus accommodari. Vocat enim Electos illos sanctos & fideles: appellat benedictos in omni benedictione spiritali: adscribit illis υιοθεσιαν seu adoptionem in filios: nominat κεραιτωδεις, id est, acceptos Deo, seu gratiosos ipsi redditos & in gratia ipsius constitutos: pronunciat de iis, quòd habeant remissionem peccatorum. Quae & consimiles nota aliae, cum indubitata inferant electorum ωρεισμοσιν: haud obscure sanè intelligitur, absurdè locum istum ad omnes etiam hostes Dei & infideles extra Ecclesiam positos detorqueri. Quodq; addit, sedem particulae nos conjunctam cum Christo, nihil causam Huberi promovet. Elicitur enim illud potius, intelligendos hic solos credentes, qui soli per fidem cum Christo sint conglutinati. Nec sanè id protinus erit asseverandum: ubicunq; cum Christo conjungitur vocula nos, denotatur hominum, cum piorum tum impiorum universitas. Sic enim & in justificationis atq; salvationis negotio pari liceret concludere modo: Christus dilexit nos & lavit nos à peccatis nostris per sanguinem suum & fecit nos reges ac sacerdotes Deo & patri suo. Per nos intelligit homines. Ergòne universos? & κεραιτωδεις. Nequaquam enim Theologus ullus sincerus dixerit, etiam Iudaos, Turcas, Epicureos, gentiles, esse regale illud sacerdotium, de quo Ioannes ibi loquitur. Consimiliter: Per gratiam Domini nostri Iesu Christi credimus, nos salvos futuros. Nos, id est, omnes homines? & κεραιτωδεις. Scopae sunt dissolutae, quas ut firmitus colliget Huberus necesse est.

F

Se-

Secundum argumentum Huberi principale, desumitur ex ca-
pite eodem Apostoli, Prædestinavit nos, inquit Paulus, in Christo, ut
adoptaret in filios per Christum Iesum in sese, juxta beneplacitum vo-
luntatis sue, ut laudetur gloria gratia sua, qua charos reddidit nos per
illum dilectum. At verò totum genus humanum in dilecto suo
dilexit Ioan. 3. & dilexit in hunc finem, ut per eum viveremus,
1. Ioan. 4. Quousq; se ergo extendit dilectio, eò usq; etiam electio:
utring; ad eum finem, ut in Christo vitam atq; salutem habeamus.
Quid hic dudum etiam responsum sit, tam probè atq; digitos suos no-
vit Huberus, nec tamen ullam responsonis istius solidam confutatio-
nem adferre potest. Inesse, (inquiunt VVutenbergenses) huic argu-
mento elenchum equivocationis & ἑξῆς. Confundit enim gra-
dus dilectionis Dei erga homines. Alia dilectio Dei est genera-
lis, qua universum genus humanum ita prosequitur, ita amat, ita com-
plectitur, ut ne proprio quidem parcat filio, sed ex immensa sua mise-
ricordia ac φιλαυθγωπία propiciatorem ipsum mutat pro peccatis ro-
tius generis humani, eumq; cruci affigi & mori patiatur, ut per meri-
tum passionis istius sacrosanctæ, mundus cum Deo reconciliari &
eterna porro beatitudine, quam per peccatum amiserat, frui posset.

De ista dilectione generali loquitur Ioan. cap. 3. Sic D E V S
dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret ut omnis qui cre-
dit in eum, non pereat sed habeat vitam æternam. Alius verò gra-
dus aliuq; modus est dilectionis Dei, qua solos credentes ex homi-
num promiscua multitudine prosequitur. Eos enim cum inveniat
in filio dilecto, cui per fidem sunt inserti, amore speciali & singu-
larissimo quoq; prosequitur, gratiâ cuius filii appellantur Dei, ad-
optati in gratiam omniumq; bonorum cælestium hæredes. De his
sonat locus Ephes. 1. ut ante quoq; est monstratum. Qui verò quæso
sine fide in filio invenirentur impenitentes, cum impossibile sit sine fide
placere Deo, Hebr. 11. Adde, quòd voce ἰχρητισμοῦ utatur A-
postolus, qua sane electos in gratiam Dei receptos esse affirmat, extra
quam Iudæos & Turcas, quicquid tandem differatur in hoc negotio
omnesq; ad eò fide carentes, positos esse, tam est manifestum & evidens,
quam quòd manifestissimum evidentissimumq;.

Quòd verò Huberus dilectionis hosce gradus non attingit, par-
cit suo

ei suo dogmati: cum aliàs bene eos discernere noverit, & in speciali quoq; sua electione fateri cogatur, aliud esse placere Deo propter Christum, in quo nos dilexerit cum adhuc sine fide & inimici ipsius essemus; aliud autem esse frui isto beneficio, atq; eo modo, in amplexanda gratia, Deo placere: quod àlter quam per fidem fieri nequeat. Si igitur hic gradus nonnullos amoris divini intelligit, cur non & in altero (ni dogmati metueret) eosdem cum intelligeret, tum probaret & admitteret. Nec juvat ipsum quicquam productum ex 1. Ioan. 4. testimonium: In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quòd filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum. Plus enim subinfert Huberus, quam ex hoc loco subinferri potest. Deus misit filium ut vivamus per eum: ergo omnes electi sumus ad vitam: ergo omnes, inquam, vivent per eum & actus salutem & vitam consequentur. Hoc verò non dederit Huberus: ergo nec alterum dandum. Esi enim hac Dei voluntas est, ut omnes vivant per filium, siquidem non venit in mundum filius Dei, ut mundum condemnet aut iudicet, sed ut mundus servetur per eum: tamen non Dei sed hominum culpa, finis ille intervertitur. Qui enim credit in eum, non condemnatur: qui verò non credit, jam condemnatus est, quia non credidit in nomen unigeniti filii Dei. Differit porro Huberus de patefactione voluntatis divine: Sed quid hec prodogmate electionis universalis? suo nempe se jugulat gladio. Non enim id nobis patefieri curavit Deus, elegisse se omnes homines sine ulla discretionem ad salutem & vitam aeternam: nec illud ei jam; daturum se omnibus hominibus quomodocunq; se habentibus vitam & salutem aeternam: sed alterum; Quotquot receperunt eum (Christum Meschiam) dedit eis, ut liceret filios Dei fieri, videlicet his qui credidissent in nomen ipsius. Progreditur ulterius ad ἀνακεφαλαιώσιν illam, de qua Apostolus ibidem, ut summam, inquit, instauraret omnia per Christum & qua in caelis sunt & qua in terra per eundem, per quem & in sortem seu hereditatem asciti sumus, predestinati secundum propositum ipsius, cuius vi fiunt universa. Vbicunq; igitur (argumentatur Huberus) propter instauracionem omnium, qua in caelo & qua in terra sunt, factam, per Christum omnia reconciliantem dicimur predestinati, ibi universalis omnium statuitur electio.

Rom. 9.
Ephes 2.

1. Ioan. 4.

Ioan. 3.

Dudum verò & ad hoc argumentum à VVittenbergensibus per ἔνστασις à justificatione sumptam, fuit responsum. Eadem namq; ratione justificatio quoq; foret universalis: quandoquidem id negari non debet, pendere & justificationem nostri, ab ἀνακεφαλαίωσι illa, gratiâ cuius in Dei conspectu consistere, per q; imputationem fidei, iustitiam Christi induti, iusti haberi pronunciarîq; valeamus. Et cum Apostolus ibidem, remissionem peccatorum, non minus effectum instaurationis illius faciat: quid aliud hoc ratiocinandi genere inde consequetur quàm quòd & omnibus illis, qui sub electione universalis sunt comprehensi, venia & remissio peccatorum reapse & facto, seu credant seu non credant, foret tribuenda. Nec illud potest ignorare, sub gemino respectu, instaurationem illam à Theologis VVittenbergensibus considerari: altero, quo Christi attenditur meritum, sicut ad totius mundi instaurationem & reconciliationem sufficiat: altero, quo quisq; per fidem, restaurationis istius beneficium apprehendit. Nihil igitur & hac ad stabiliendam electionem universalem, fundamenti solidi habent. Præterea multa, & pro temporis duntaxat ratione, pauca delibo. Videamus igitur aliud: Quousq; beneplacitum voluntatis Dei extenditur, ut laudetur gloria gratiæ suæ, consq; etiam prædestinatio cum beneplacito extenditur. Ad omnes verò homines extenditur beneplacitum Dei, ut laudetur gloria gratiæ Dei. E. ad omnes homines quoq; extenditur prædestinatio. Maxima profectò hoc argumentum laborat infirmitate. Seu enim beneplacitum istud Dei respicias in se, seu finem, qui est, laus gloria gratiæ divinæ, nullam hic Huberus, firmum in causa sua habet præsidium: quandoquidem coram Deo hæc est ipsius εὐδοκία, ut eligantur contempta mundi, neglectis iis, quæ coram illo apparent eximia atq; præstantia. Quo modo hanc ipsam εὐδοκίαν Christus non ad universum mortalium genus, sed ad solos auditores obsequentes doctrinæ Evangelicæ refert. Matth. 11. Gratias ago tibi pater, domine cæli & terra, quod hæc absconderis à sapientibus & prudentibus & revelaris ea parvulis: ὃ ᾧ τῆς, ὅτι ὁ τῶς ἐγένετο εὐδοκία ἐμπεροδῆν σου certè pater sic fuit beneplacitum seu bona voluntas apud te. Et sanè negari non potest, quin etiam juxta eandem εὐδοκίαν & beneplacitum Dei homo justificetur salveturq;: indene igitur affirmabimus, homines
omni-

omnino omnes, seu credant, seu fide sint vacui, justificari, & post justificationem salvari? Minimè certè gentium. Quod verò finem attinet, ut laudetur gloria gratiae suae, est is non minus justificationi atq; salvationi communis: quandoquidem etiam eum in finem justificamur, salvamurq; ut laudetur gloria gratiae divinae, nec tamen justificatio & salus contingit omnibus, sed solùm in Christum Iesum credentibus. Ineptum igitur simul & absurdum est, connectere principium electionis (εὐδοκίαν Dei inquam) cum fine electionis, qui est gloria gratiae divinae, ommissis mediis, quibus ad istum finem pervenitur, hoc est, vocatione, justificatione & Christi salvifica agnitione. Hac antiè à Dn. Theologis, ut bene novit Huberus, responsa sunt: nec tamen ipse quicquam, quo responsonem illam vel labefactasse vel prorsus evertisse visus sit, adhuc quidem in medium attulit. Argumentatur porro Huberus à conjunctione propositi & consilii Dei cum voluntate ejusdem erga omnes homines clementi: conjuncta haec, inquiens, voluntatem faciunt electivã universalem aut quod idem est, praedestinationem universalem. Ipsa igitur praedestinatio fuerit universalis. Non ita arguendum profectò. Primò namq; obscure loquitur, affirmando, per conjunctionem consilii & propositi fieri voluntatem Dei electivam, cum voluntas Dei non feratur aut vagetur temerè, sed ex eminentissimo sapientiae divinae principio omnia disponat, ordinet, collocet. Deinde, quodnam intelligit propositum, quodnam consilium? nonne illud quod est de salute seu salvatione nostra? hoc verò est ita comparatum, ut nunquam evincere universitatem illam possit. Nunquam enim decrevit Deus, nunquam proposuit, nunquam consilium id iniit, ut omnes pariter homines, seu credant, seu non credant, ad vitam aeternam traducantur aduq; salventur. Hac est voluntas ejus qui misit me, inquit filius ipse, ut omnis qui videt filium & credit in eum, habeat vitam aeternam, & ego resuscitabo eum in die novissimo. En Huberum, proprio percussum gladio. Cur enim discerpit quæso ista, quæ ad universam salutis nostræ cum procuranda tum complenda τὰξιν requiruntur? Vtiq; non est, quòd de tali cogitet propositio quale sibi imaginatur: propositio inquam salutis nostræ, in quo non simul & satisfactionis à Christo pro peccatis totius generis humani præstitæ, & fidei quoq; respectus involvatur. Non enim Deus proposuit sic nos in filio

Ioan. 6.

eligere ad salutem ut ab aeterno tantum intreatur filii meritum, reliqua
verò, qua ad perficiendam in nobis salutem faciant, (velut agnitio
Christi, fides, & in eadem perseverantia) in temporalem rejiciat even-
tum & applicationem. Quibuscunq; (pergit Huberus) salutifera
Dei gratia apparuit, qua salutem affert, eos ad salutem electos &
predestinatos fuisse, manifestissimum est. Atqui apparuit gratia
Dei salutifera omnibus hominibus. E. omnes homines ad salutem
electos & predestinatos esse certum est. Respondeo, hic rursus confun-
di mysterium electionis cum opere redemptionis: deinde discerpi &
mutuari ea, qua erant conjungenda. Apparuit gratia Dei salutifera
per missionem filii, qui cum in sinem venerat in mundum, ut servare-
tur mundus per eum. Non autem hinc licebit concludere: ergo,
propter hanc filii missionem omnes dicendi sunt electi: haud secus atq;
concludere non licet: Apparuit per missionem filii & satisfactionem
pro peccatis totius mundi, salutifera gratia Dei qua affert salutem.
E. manifestissimum est, omnes eos, quibus apparuit haec gratia, actus
ut salventur, electos esse atq; predestinatos. Qua enim hic quaeso ra-
tio diversitatis? Si enim propterea toti illuxit mundo salutifera gratia
Dei, quia in antecedente Dei voluntate omnes erant electi & predesti-
nati: cur non eadem audacia affirmarem & hoc: quia in antecedente
Dei voluntate, ut omnes re & facto salutem consequerentur omnes
erant electi & predestinati. Etenim non posset hic esse eventus ita du-
bius atq; illic: ac proinde verius ob certitudinem salutis, gratia haec
Dei, salutifera posset appellari. Quod si verò hoc nobis non concedet
Huberus (ut certè concessurus non est) neq; & nos concedemus illi
alterum. Plus igitur infert, quam oportebat. Istud sequitur: inno-
tuit gratia Dei salutifera: ergo antequam innotesceret, erat. Hoc ve-
rò nobis non adversatur: quia & nos gratiam divinam omnis electio-
nis fontem & simul ad universum genus humanum universalem supra
statuimus. Caterum quia per hanc gratiam solam non dicimur ele-
cti, sed ad complementum electionis requiritur insuper meritum filii,
& fides, inq; fide perseverantia: idcirco affirmamus, in hoc Huberi ar-
gumento discerpi ea, qua non erant discerpenda, ac proinde cum Theo-
logis VVittenbergensibus dicimus, supplendum esse propositionis defe-
ctum hoc modo: Quibuscunq; salutifera apparuit gratia illa Dei, qua
adferat

adfert salutem, & qui eam gratiam recipiunt & admittant: hi sunt ad salutem aeternam electi & predestinati (præcogniti quippe Deo, nisi omnem ἀγογγωσιῦ ex scriptura velit expungere Huberus) quod salutiferam Dei gratiam per media oblatam non repudiatum, sed operatione Spiritus sancti recepturi essent: Iam verò non omnes admittunt aut recipiunt: aut si receperunt, multi eam denuo amittunt. E. non omnes ex æquo (penitentes & impenitentes) ad salutem & vitam aeternam sunt predestinati.

Sed quò provehor? Debebam sanè & de reliquis, quæ ab ipso prolata sunt argumentis, aliquid commonere, sed quia clepsidra dudum elapsa est, & vestra quoq; humanitatis habenda ratio: vela contraham, & si tribus verbis de usu universalis electionis monuero, colophonem imponam. Objicit Huberus, nullam ex consideratione electionis particularis consolationem, ad hominem, præsertim verò in agone mortis constitutum, redundare posse: quia hæc ipsa particularis electio videatur omnem vim promissionibus universalibus adimere: fides item requirat objectum universale non particulare? Certè, ut quod res est, dicamus: Si Theologi VVittenbergenses, ex absoluto Dei vel amore vel odio, cum Calvinianis, particularem extruerent electionem, quæ in sola Dei voluntate antecedente verteretur, & qua nonnullos simpliciter Deus ab omni gratia agenda penitentia & consequenda salutis rejectos veller: nonnullos verò iidem simpliciter, occulto quodam decreto, electos: nulla prorsus habita ratione causarum reliquarum, quæ electionis mysterium, ut in scripturis illud est patrefactum, ingrediuntur: concedimus facillè, consolationem firmam ex electione particulari ita extructa, hauriri non posse. Quandoquidem verò hi nostri, non hærent in absoluto quodam & occulto decreto, sed universum electionis ordinem, mediorumq; quæ ad ordinem istum spectant, ἀξίῃ conjungunt: idcirco saluberrimè doctrinam electionis proponere, firmissimamq; consolationem, ex ea, hominem perturbatum possunt erigere. Novimus enim, promissiones esse universales, gratiam esse universalem, vocationem esse universalem: & quidem non hæc, una ex parte simulata, ex altera seria: cum talis in Deum non cadat ἀσὸ-υγιῶς, ut supra est demonstratum: restat igitur ut homini istas promissiones inculcemus, quæ fidei ἀσὸθεσιῦ habent inclusam: Sic Deus dilexit mundum ut omnis qui credit in filium non pereat, sed habeat vitam aeternam.

Hans

Hanc fidem per verbum Deus & excitare vult & per idipsum
enà cum pia Eucharistias usurpatione augere, sic ut & manum sit sup-
positurus & perseverantiam fidei clementer concessurus, qua fretus ho-
mo peccator certissimè de sua salute possit statuere: At contra verò,
que quæso consolatio ex universali potest promanare electione? Quid
profuerit mihi scire, Deum elegisse omnes homines ad vitam æternam,
hoc est, fecisse electionem talem, sub qua & Judas, proditor Christi,
Nero, Caligula, Arius, Eutyches, Nestorius, Cerinthus, Ebion & re-
liqua hominum monstra comprehendantur. Terrebit me potius hæc
quam consolabitur electio. Ut igitur solidam & firmam consolatio-
nem adferre queat Huberus, non est ut à priori seu antegressa Dei
voluntate incipiat concionari, sed à posteriori, hoc est, ex verbo Evan-
gelii ejusq; promissionibus fidei hypothesin habentibus, animum con-
tritum erigat, deq; spe salutis æternæ faciat certiores necesse est.

Te igitur studiosam juventutem diligenter etiam atq; etiam
admonitam volo, ut ne temerè aut precipitanter quicquam de sublimi
hac controversia judices, sed ductum eorum sequaris, qui sanctè in se
tua erudienda provinciam suscepere, fugias utrumq; quòd in extrema
impingit de predestinatione dogma; regiam viam observes & totum
electionis ordinem integrum medioremq; Ιεϋυ sartam tectam conser-
ves. **DEVM** æternum patrem Domini nostri Iesu Christi ex in-
timo pectore oro, ut sanet Ecclesie vulnera, inhibeat conatum pseudo-
prophetarum, doctores omnes spiritu pacis donet, ab erroribus cle-
menter nos tueatur, consolationem firmam & validam per
spiritus sui sanctissimi operationem in nobis exuscitet
eamq; confirmet, & tandem ad electionis & præ-
destinationis nostræ finem optatissi-
mum nos perducatur.

D I X I.

99 A 6909

ULB Halle

3

003 931 315

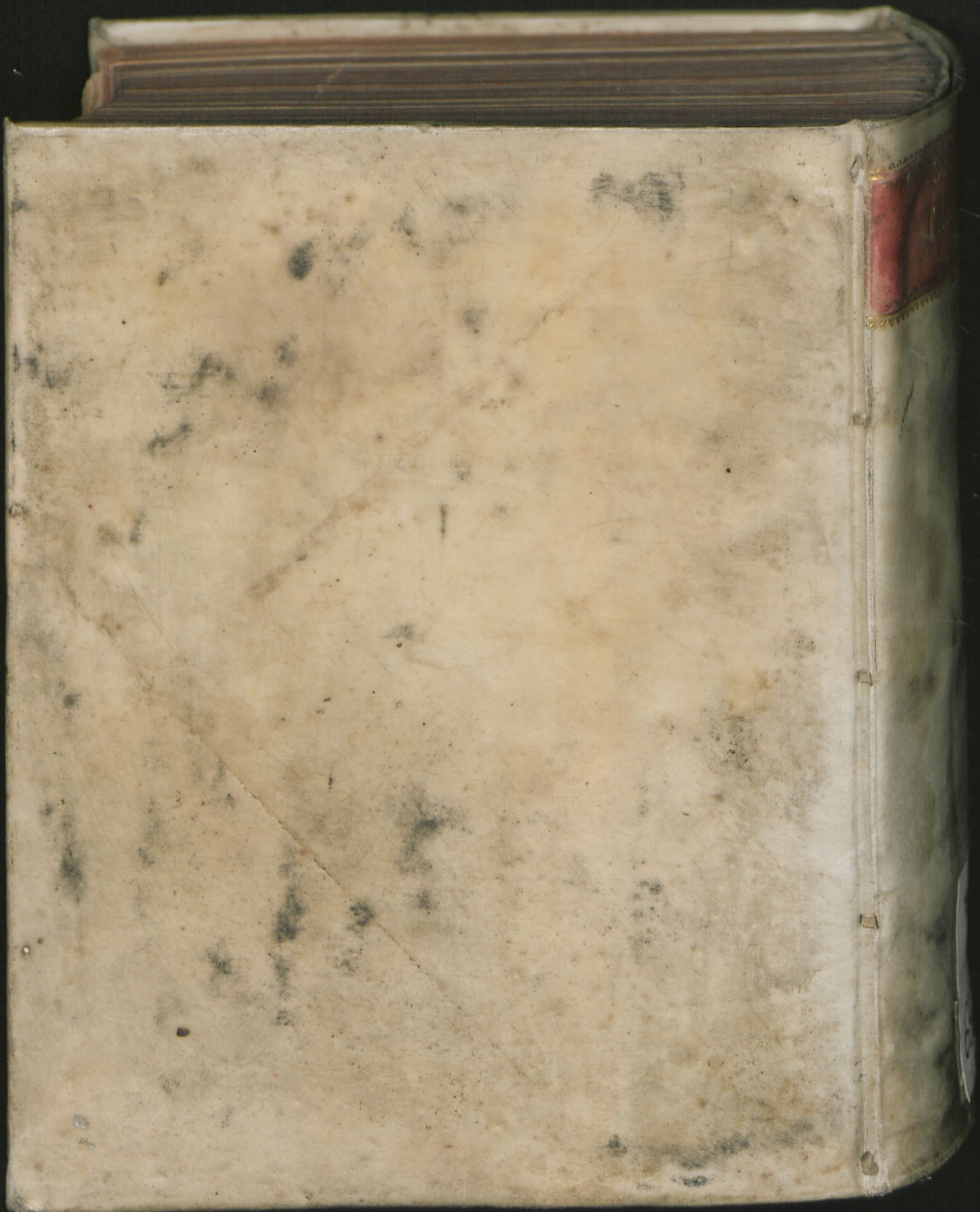
Sb

VD 17

Reho

Hilb.

16

17

COMMO NEFACTIO
de
ARTICVLO ELECTIO-
NIS SEV PRÆDESTINATIO-
NIS AD VITAM ÆTERNAM;
in qua
I. *Causse electionis exponuntur, & modus atq;
usus ejus adversus Calvinianos monstratur.*
II. *Disceptatur Controversia nuper inter clarif-
simos viros Dn. Theologos VVittenbergen-
ses & D. Samuelem Huberum orta,*
instituta
Ad Scholasticam juventutem Lubecensem
ab
OTHONE GUALPERIO D.
Scholæ istius Rectore.

L V B E C Æ
In Officina Typographica hæredum Assvveri
Crôgeri, Anno M. D. XCVI,